

A béke hívei összkínai értekezletének kiáltványa

A ROMÁN MUNKÁSPARTI ARAD MEGYEI BIZOTTSÁGAINAK, A MEGYE ÉS A VÁROS IDEIGLENES BIZOTTSÁGAINAK LAPJA

Munkával készülünk November 7 megünneplésére!

„Minden vállalat munkásai vállaljanak kötelezettségeket November 7 tiszteletére” — adták ki a jelszót a „Grivita-Locomotive” üzem munkásai. És országunk ipari munkássága lelkesedéssel válaszol a versenykihívásra.

Népköztársaságunk munkásosztálya kötelezettségvállalásokkal készíti elő és jelentőség megvalósításokkal ünnepli a Nagy Októberi Szocialista Forradalom 32-ik évfordulóját, azt a napot, amikor az orosz proletárijátus győzelmes harcát kiszakította a föld országot és imperialista államok láncolatából és lefektette a szocialista rendszer alapjait.

A győzedelmes Szocialista Forradalom révén valóságos új szovjetrendszert minténél élték meg igazolja azt a nagyszerű lenini elméletet, amely szerint lehetséges a szocializmus megvalósítása egyetlen országban is.

A Szovjetunió, a világ első szocialista állama a diadalm Októberi Szocialista Forradalom után a világ összes kapitalista államaiban elnyomott dolgozók védőhástyájává, reménységévé vált. A világ összes proletárijai tudták, hogy ez az egyetlen állam, amely segítséget nyújt az elnyomott államok dolgozó népének, hogy szétmorzsolhassák láncukat.

A Szovjetunió a második világháború végén valóban felmérhetetlen támogatást nyújtott a kelet európai államok dolgozó népeinek abban, hogy megszabadulhassanak tőkés elnyomástól. Ma már mindenki előtt világos az, hogy a dicsőséges Szovjet Hadsereg felszabadító harca nélkül országunk munkásosztálya, ugyancsak a többi népi demokráciák dolgozó népei sem szabadulhattak volna meg a tőkés birtokos elnyomástól.

A Szovjetunió politikai, gyakorlati, elméleti és gazdasági segítségével nem kezdhettünk volna hozzá nélkül újépítéséhez és a szocialista rendszer megvalósításához. Viszont ezt az óriási segítséget csak szocialista rendszerben élő szovjet nép nyújthatja országunk dolgozó népére, az a nép, amelyet 1917 november 7-én a megsemmisítette országában a kizsákmányolók uralmát.

Ezért November 7 a világ összes dolgozó népeinek és így Népköztársaságunk dolgozóinak is legjelentékenyebb ünnepe, amely harcok híreit, bizalmát és acélos akaratát ad a küzdelemben.

Ezt a harcos ünnepet készítik elő munkával és a termelőhelyen kifejtett erőfeszítéssel országunk kétkezi és szellemi dolgozói. Városunkban is lelkes kötelezettségvállalások hangzottak el a gyárak, üzemek és egyéb ipari munka helyek dolgozóinak részéről, akik szocialista versenyt szerveztek a nagy nap tiszteletére. Ma már nem található városunkban egyetlen üzem sem, ahol a munkások, technikusok és tisztviselők öntudatos kezdeményezése meg szervezte volna a szocialista versenyt. Kötelezettségvállalás kötelezettségvállalással az üzemekben. Számos üzem munkásai vállalkoztak arra, hogy November 7 tiszteletére rendezett szocialista versenyek keretében idő előtt teljesítsék az 1949 évi Állami

Tervet. Így a Pálos-Baracka kőbányában dolgozó elvtársak vállalkoztak arra, hogy November 7-ig 8000 munkaórával haladják túl évi tervüket. A Libertatea cipőgyár és az Aradul tégla gyár dolgozói vállalták, hogy november 7-ig teljesítsék az egész évi Állami Tervüket. Az aradi Oxigénipar munkásai november 15-ig teljesítik az évi tervet. A pankotai „Rásáritul” hajlított butorgyárban november 7-ig 88 százalékkal teljesítik a tervet. A „Vörös Lobogó” gyár munkásai, technikusai és tisztviselői vállalkoztak arra, hogy november 7-ig 50 százalékkal teljesítsék havi előirányzatukat, 10 százalékkal csökkentik a gyár üzemosztályainak termelési kiadásait és ezáltal gyári viszonylatban 2 millió lejt üzemben a szocialista versenyek keretében tervbevétték a munkaerők észszerű elosztását, amellyel 10 százalékkal csökkentik a közvetett termelő munkaerők létszámát és növelik a termelő munkaerők számát az üzemben.

A CFR főműhelyben dolgozó elvtársak vállalkoztak arra, hogy az üzem egyetlen osztályán, a negyedik cserealkatrész osztályon 120 ezer lej megtakarítást eszközölnek, az első üzemosztály pedig 12 mozdony megjavítását vállalta november 30-ig. A „December 30” gyár dolgozói lelkes nagygyűlés keretében „gazdálkodjunk üzemünkben bankkölcsön nélkül” jelszóval válaszoltak a „Grivita-Locomotive” országos verseny felhívására.

Mindezek a nagyhorderejű kötelezett ségvállalások a munkásosztály alkotó-készségéből és kezdeményezéséből jöttek létre, tehát a munkások kezdeményezésére és felhívására.

A November 7 tiszteletére megindult szocialista versenyek valóban széles munkástömeget ölelnek fel. Ezt tapasztalhatjuk a technikusok viszonylatában is. Sohán még hasonló nagyszámú üzem technikus nem kapcsolódott üzemünk szocialista versenyébe, mint éppen ma.

A Victoria üzemek technikusai és mérnökei szocialista versenyt kezdemé-

nyeztek November 7 tiszteletére. A ki dolgozott kötelezettségvállalások között első helyen szerepel a szakmai kérdések fejlesztése és a munkások támogatása a szocialista versenyekben. Különös jelentőséggel bír ez a kötelezettségvállalás ebben az üzemben, ahol a munkások új termelési rendszer bevezetését tüzték ki célul maguk elé, amelynek keretében a ciszternagyártásról a szerszám- és gépgyártásra térnek át — fokozatosan. Az új munkafolyamat új képzettségű szakmai kádereket igényel és az új káderek neveléséből jelentős szerep hárul a technikusokra és mérnökökre.

Az aradi kötelezettségvállalások összeségéből kiragadott fenti példák, amelyben a Nemzetközi Birkenap küzd, hogy Arad munkásai és technikusai soha ne tapasztalják lelkesedéssel kapcsolódni bele a Nagy Szocialista Forradalom évfordulója tiszteletére rendezett szocialista versenybe, Állami Tervünk teljesítéséért és túlhaladásáért folytatott küzdelemben, amelyen keresztül építjük a szocialista társadalmi rendszert Népköztársaságunkban.

Az iratosi kendergyár dolgozói 4 kilométeres csatorna építését tervezik kenderáztatás céljaira

Az új áztatási módszer bevezetésével löbb mint 100 százalékkal emelkedik a „Junius 11” kendergyár termelőképessége

Ma már szemmel láthatóan fokozódik országunkban az építés. A Román Munkáspárt vezetésével, határozott építőlendület hatja át Népköztársaságunk dolgozóit. A gyárakban, üzemekben és szántóföldeken egyaránt, mindjobban fokozó-

dik a munkalendület. Országunk dolgozói megértették Pártunk helyes útmutatását és nap-nap után, újabb megvalósítások felé törekednek. Az utóbbi időben, számos újítás és kezdeményezés került felszínre, amelyek egytől-egyik a termelés

fokozására irányulnak. Gyakorlatban is bebizonyosodott, hogy a termelés fokozása, a dolgozók életkörülményeinek megjavításához vezet.

Az iratosi „Junius 11” kendergyár dolgozói és technikusai, lendületesen végzik Állami Tervüket. Az üzem munkásai versenyszellemmel áthatva dolgoznak, hogy ezáltal is emeljék a gyár termelőképességét. A gyár vezetői és technikusai azon fáradoznak: hogyan emelhetnék az üzem termelőképességét.

Eddig az üzem termelőképessége

bizonyos keretek közé volt korlátozva. Például, a kenderáztatáshoz szükséges vizet kútból tartalmazzák, amely kemény vizet tartalmaz és vegyi összetételű nem felel meg a kenderáztatási műveleteknek. Ezt bizonyítja az a tény is, hogy a kenderáztatás sok időt, tíz-tizen négy napot igényel. Ennek ellenére az áztatott kender minősége sem megfelelő. Kísérleteket végeztek Marosvízáztatással.

A végzett próbák alapján sikerült az áztatás munkáját tizen négy napról négy-öt napra lesháztítani, ami jelentősen emelheti az áztató medencék termelőképességét.

Ugyanakkor a Maros vizével áztatott kender minősége sokkal jobb, mert puhítja a szálat és így könnyebb a feldolgozása. A nagyszerű eredményeket látva, az üzem vezetőség megteremtette a szükséges lépéseket. Áttekintette a lehetőségeket, mérlegelte a gyár teljesítőképes-

„A csütörtöki ünnepség felejthetetlen marad számunkra”

Ezekkel a szavakkal nyitotta el az országot a magyar kormányküldöttség, amely résztvett az 1848-49-es forradalom kivégzett 13 hős tábornokának emlékünnepején

Tegnap utaztak el városunkból a magyar forradalmi hadsereg 13 hős tábornoka kivégzésének 100 éves évfordulója alkalmából október 6-án rendezett emlékünnepején résztvevő magyar kormányküldöttség tagjai és visszatértek a Magyar Népköztársaságba. Kürtöség a küldöttséget elkísérték az aradi és megyei ideiglenes bizottságok tagjai.

Vékus Lajos elvtárs, a városi ideiglenes bizottság alelnöke a küldöttségnek albumot adott át a következő szavakkal:

— Ez az album képeket tartalmaz a százéves évforduló emlékünnepeiről, amelyeket a román és magyar nép szövetsége és barátsága jegyében rendeztünk. Annak a ténynek kifejezésre juttatásával küldjük ezt az albumot a Magyar Népköztársaság kormányának az aradi városi ideiglenes bizottság részéről, hogy mi, ama két nép képviselői, amelyeket a Szovjetunió szabadított fel, közösen emlékezzünk meg a magyar forradalom kivégzett hőseiről.

A magyar kormányküldöttség nevében Szalva Mihály vezérőrnagy válaszolt:

— Teljes szívünkkel köszönjük azt a melegség vendéglátást, amelyet bennünket érkezésünk pillanatától távozásunk körülvettek Arad város és megye dolgozó lakói. A csütörtöki ünnepség, amely igazolta a bennünk összekapcsoló hatalmas barátságot, felejthetetlen marad számunkra.

gét, új áztatási módszer bevezetésének lehetőségét dolgozták ki és megállapították, hogy az új áztatási módszer bevezetésével több, mint százszázalékkal tudják emelni a gyár termelőképességét, jobban kihasználva a meglévő gépeket. Ez is rámutat arra, hogy nem csak fizikai erőt szítással lehet a termelést emelni, hanem új munkamódszerek bevezetésével is. Ugyanis ma, amikor országunkban a szocializmust építjük, keresnünk kell azokat az előnyösebb munkamódszereket, amelyek az emberi erőfeszítést megkímélik és könnyebbé teszik a munkát.

Az iratos: „Junius 11” kendergyár dolgozói alapos kidolgozás után felvették a kapcsolatot a megyei ideiglenes bizottsággal, majd befektették a tervet és az illetékes minisztériumhoz küldték jóváhagyás végett.

A Maros vize föltétlen szükséges

a kender áztatásához, megegyezést hoztak létre a mezőhegyesi cukorgyárral, hogy az odavezető csatornából kaphassák a vizet. A megegyezés alapján a minisztérium jóváhagyása után tavasszal megkezdik a négy kilométer hosszú csatorna építését a közeli csatornák és onnan vezetik az áztatáshoz szükséges Maros-vizet.

Ezzel egyidőben megkezdik három áztatómedence építését is, amely biztosítja a gyár részére a szükséges ázott kendert. Ez annyit jelent majd, hogy két váltásban állíthatják be a munkát és ezen felül jelentős mennyiségű ázott kendert tudnak raktározni.

Ugyanis a hideg időszak beálltával, megszűnik a kender áztatása, de a fölraktározott áztatott kender mennyiség, lehetőséget nyújt arra, hogy a gyár továbbra is dolgozhassék.

Ime egy kiragadott példa a sok közül, amely öntudatos dolgozóinknak a termelés fokozására irányuló törekvését tükrözi vissza. Mindezek a nagyszerű kezdeményezések, megvalósítások, csakis Pártunk felvilágosító és irányító munkájának tulajdoníthatók. Kézszelhető tények bizonyítják, hogy a munkásosztály milyen hűséggel követi Pártunk irányítását, a szocializmus felé vezető uton.

T. I.

A népzeneészek ötven tagú zenekara 11-én, kedden

nagyszabásu hangversenyt rendez a színházban. A hangversenyen a nagyváradi népzeneészek zenekara is részt vesz. A két népzenekar versenyben van egymással és így bizonyos, hogy tudásuk legjavát adják majd a közös hangversenyen.

Október 10-én kezdődnek a felvételi vizsgák az állami kereskedelmi iskola magyar tagozatára. Beiratás az állami kereskedelmi iskola iródjában. Felvételi feltétel: elemi végzettség. Az iskola középiskolai jelleggel bír, a végzett növendékek érettségi bizonyítványt nyernek, amellyel beiratkozhatnak az egyetem bármelyik fakultására. Bővebb utbaigazítást a kereskedelmi iskola igazgatósága nyújt.

Közlemény 1941—1949 korosztályokhoz tartozó felsőiskolát végzett ifjak számára

A Nagyvezérkar felhívja az összes az 1941—1949 korosztályhoz tartozó felsőfoku iskolát végzett ifjakat, beleértve azokat is, akik ezévből végeztek, hogy legkésőbb 1949 október 20-ig jelentkezzenek az illetékes hadkiegészítőknél a következő iratokkal:

1. Nyilatkozat, amelyben feltűntetik az illető vezetéknevét és nevét, születése időpontját és helyét, a végzett iskolát, foglalkozást és jelenlegi lakhelyét, a szülők nevét és foglalkozását.

Akik fegyveres katonai szolgálatot teljesítettek, jelöljék meg az évet, a fegyvernemet, az egységet, amelytől leszereltek.

A 772/1946. törvényrendelethez tartozó ifjak, valamint azok, akik belföldi munkaszolgálatot teljesítettek, igazoló iratokat terjesztenek be a katonai szolgálattal egyenrangú szolgálat teljesítéséről. Ez utóbbiak felvilágosításokat kérhetnek bármelyik hadkiegészítőnél azokról az iratokról, amelyeket kiállítaniok kell.

2. Az illető felsőfoku intézet igazolása, amelyből kitűnik, az iskolát elvégzett minősítése.

Valamennyi fenti iratot legkésőbb 1949. október 20-ig kell beadni az illetékes hadkiegészítőnél a katonai helyzet tisztázása végett.

Az iratokat vagy személyesen, vagy megbízott útján, esetleg ajánlott levélben kell legkésőbb október 20-ig eljuttatni.

Akik a jelen közleményben foglaltaknak nem tesznek eleget, azok ellen a törvény értelmében eljárás indul.

Mircea Saulescu hegedűművész szóló hangversenye

Mircea Saulescu bukaresti hegedűművész 9-én, vasárnap este 8 órakor hangversenyt tart a Művészházban (volt Minorita Kulturház). Műsorán: Hacsaturján, Beethoven, Pugnani, Saint-Saens, Kreisler, Ravel, Bartók, Zongorán kíséri Adorján Márta. Jegyek „Mures” sorsjegyirodában.

— Az aradmegyei ideiglenes bizottság helyi gazdasági és ipari szerve közli az érdekeltekkel, hogy október 10-én délelőtt 10 órakor nyilvános árkiértékelést tart írásos és szóbeli ajánlatokkal a következő munkálatok kiadására: 1. A ternovai járási ideiglenes bizottság épületének kijavítása költségelőirányzás szerint 174.267 lej értékben; 2. Ugyanez Pécskán 96.587 lej értékben; 3. Ugyanez Halmágyon 44.700 lej értékben. Az árkiértékelést az aradmegyei ideiglenes bizottság helyi gazdasági és ipari szervének helyiségében, az épület I. emeletén, a 4. számú szobában tartják meg.

Apróhirdetés

BEJARONÓT azonnalra keresek. Schlézinger, Eminescu 16.
HAT méhcsalád mézzel, kaptárral sürgősen eladó. Goidu 10. 4699
CSILLÁROK, fotóelek, brokát, ágycserítő, kerti garnitúra eladó. Benedek, Radu 7. Paplanselymet veszek. 4700
ISMÉT divat a nőikalap! Eredeti modellek után a legjobb alakításos szerény áron Weinberger Elisabeta üzletében, Metianu 15. Ugyanitt elsőrendű férfikalap-alakítás és nyakkendőfordítás, javítás.
MINDENFAJTA gyógyfűzők, fűző, melltartó a legzakosabbban készülő. Weinberger Elisabeta üzletében, Metianu 15. 4703
MEGBIZHATÓ házaspárt vagy családot közeli tanyára keresek. Ittállót bérbe vennék. Cím a kiadóban. 4704
ELADÓK: egy teljesen jó állapotban levő villamos National-kassza, három üzleti redőny és üres ládák. Cím a kiadóban. 4705
EGY dió- és egy gőzölt búkkfa hálószoba kifogástalan állapotban eladó. Marasesti 3, ap. 7.
JÓLFŐZŐ mindenestül keresek. Mircea Stancu 6. 4707
KIS SINGER varrógép eladó. Horatiu ucca 10. Vasúti nagy híd mellett. 4708
HÁZHELY eladó. Baba Novac 30. Szilvástelep. 4709
FÉL HÁLÓ tükrös szekrényvel, konzoltükör eladó. Néphadsereg út 33, ap. 4, I. 4712

SZEP perzsálabbunda középtermeter, három összekötő perzsaszőnyeg, csillár, utazóbörönd eladó. Luptei tér 13. 4711
VENNEK tollas párnát, dunnát és paplant. Cimeket a kiadóba.
TIZ darab 8 hetes angol malac eladó. Minervei (Iona) ucca 11.
BETEG mellé megbízható nőt keresek, David menyasszonyi koszorús üzlet, Metianu ucca. 4713
ALIGHASZNALT két személyes helypaplant veszek. Frimu ucca Minorita palotában, trafik.
FÜRÉSZPOR-kályhát veszek. Frimu, Minorita palota, trafikban.
ELADÓ két bőrfotel, patefon lemezekkel, különféle tárgyak. Cím a kiadóban. 4716
ÜGYES géphimzőnő címét adja le a kiadóban. 4717
VILLA, kétszobás, eladó. Nikolovics ügynökség, Avram Iancu 21.
JÉGSZEKRÉNYT, kisebbet megvételre keresünk. Cím a kiadóban.
ELVESZETT Kovács Anna, nagylaki lakos személyazonossági igazolványa, Érvénytelen. 4720
ELSŐRANGU kombinált szobát veszek. Cimeket a kiadóba.
SZÖRMÉK eladók. Délután 3—5 között. Gr. Comsa 5, ap. 5.
VASKÁLYHA „Premier” fa és szénfűtésre egyaránt alkalmas, eladó. Megtekinthető Goldis 3. a portánál. 4723
LISZTESLÁDA, nagy, három rekeszes prima állapotban eladó. Veres, Eminescu 14. 4724
TANGÓHARMONIKÁT 24—32 basszusost megvételre keresek. Elena Popa, Razboieni 39. Gradiste. 4720

Ma, szombat este: filharmonikus hangverseny

Közreműködik: Mircea Saulescu bukaresti hegedűművész — Vezényel: Brânzeu Nicolae

A Városi Filharmonia tegnap, péntek este magyarazzal kísért hangversenyt tartott a diákság részére. Ugy a zenekar, mint a vendég-szólista Mircea Saulescu nagy sikert aratott. A hangversenyt ma, szombat este fél 8 órai kezdettel megismétlik a nagy nyilvánosság számára. Műsorán Hacsaturján kiváló szovjet zeneszerző hegedűversenyének első tétele és Mendelssohn Alfréd bukaresti zeneszerző hegedűre és zenekarra írt szvitje (Mircea Saulescuval), Rimszkij-Korszakov „Spanyol sarriccio”-ja és Paul Constantinescu kis szimfoniája szerepel. A zenekart Brânzeu Nicolae vezényli. Jegyek a „Mures” sorsjegyirodában (volt Omescu gyógyszerár mellett).

Dora Massini és Petre Ștefanescu-Goanga

kiváló énekművészek 9-én, vasárnap este hangversenyt rendeznek a Kulturpalotában. Műsorukon dalok, operaáriák. Zongorán kíséri: Dagobert Bucholz. Jegyek a Manea-féle sorsjegyirodában.

GYERMEK sportkocsi, férfi fekete öltöny, 0,6 HP villanymotor eladó. Cuza Voda 38. 4727
ELADÓ fehér gyermek vaságy. Tudor Vladimirescu 24. Telefon 24-93. 4728
SÜRGŐSEN keresünk egy zománcozott, körülbelül 300 literes üstöt fedővel, fazekat és lábost körülbelül 60 literest. Cantina Studentească, Eminescu 1.
HÁZ eladó! Arad legforgalmasabb helyén, kisebb bérház jutányos ártért eladó. Érdeklődni: M. Schwarz, Lippa, Cosbuc ucca 12.
NEGYEDES fiúkerékpárt, jókarban megvételre keresek. Wolf, Baritiu 7. 4662
SZŐLŐDARALÓ eladó. Radna, Ardealului ucca 429. 4683
TELJESEN rossz szőnyegét, pokrócot magas áron veszek. Ep. Radu 7, Guba. 4650
IRATMASOLÁSOK, FORDÍTÁSOK, könyvelések, adóformalitások. BUKARESTI MEGBIZÁSOK pontos elintézése: OLYMPIKON iroda, ARAD, Köztársaság útja 70. Telefon: 20-49. 3107
PETRÓLEUM függőlámpát (majolika vagy vas) veszek. Ugyanott 4 kecske eladó. Telefon: 19-84.
ELVESZTETTEM Puskás János és Ida névre szóló élelmiszerjegyet. Semmisnek nyilvánítom.

Poloshairtást, parkettaszerelést vállal

LOVAS

Köztársaság-útja 90.

Groza Aurel, a hadirokkant traktorista, munkával harcol a békéért

A nagylaki állami gazdaságban lendületesen folynak az őszi vetési munkálatok

A nagylaki állami gazdaságban, amely ez év tavaszán alakult, a dolgozók jókedvvel és öntudatosan végzik munkájukat az Állami Terv túlteljesítéséért. Ebben a gazdaságban ma egycsaládként, Munkáspártunk irányítása mellett, közös erővel dolgoznak.

A gazdaság főleg állattenyésztésre van berendezve. A véglegesített munkásokon kívül nagyszámban dolgoznak állandó napszámosok is, ezek földnélküli szegényparasztként, akikről Népköztársaságunk olyképpen kívánt gondoskodni, hogy állandó munkalehetőséget nyújtott az állami birtokokon. A gazdaságnak van saját kantinja, itt étkeznek az állandó és a napszámos munkások is, napi legfeljebb 30 lejért. Az ebédet a munkásoknak munkahelyükre viszik. A munkások és a vezetőség között harmonikus együttműködés van, ami a munka jó menetének javát szolgálja.

Minden csütörtökön szakszervezeti gyűlést tartanak, ahol megvitatják a teendőket és beszámolnak az elvégzett munkákról a kritika és önkritika szellemében.

A gazdaság főerőssége a traktoristák, akik megértették, mit jelent az Állami Terv és naponta felülmúlják a normát. A traktoristák vezetője Lipták György elvtárs, aki a szakszervezeti csoportvezető is, legtöbbször napi 100 százalékkal teljesíti felül normáját, ha szükség van rá még éjjel is rendelkezésre áll és igyekszik a traktorokat úgy rendbentartani, hogy a munkamenet ne szüneteljen fennakadást.

Munkatársa Kónya Antal traktorista, aki szintén 80-100 százalékkal lépi túl naponta normáját. Groza Aurel, a harmadik traktorista rokkant, egyik lába a harctéren maradt, ő azt mondja, azért dolgozik olyan odaadással, hogy soha többé ne legyen háború és ne legyenek rokkantak még hadiárvaik.

Az őszi vetési kampány nagyban folyik. Lipták elvtárs jól rendbehozott 3 vetőgépet és az őszi árpa vetését október 13-ig befejezik, holott október 15-ére vállalták erre kötelezettséget a munkások. A vetési folyamat párhuzamosan folyik az őszi szántás és a tengeri szedése is.

Politikai vonalon a Munkáspárt tagjai az utolsó alapszervezeti gyűlésen a következő kötelezettségeket vállalták az állami birtok dolgozóinak politikai és kulturális színvonalának emelése érdekében: Farağó Lajos munkásigazgató a kantin ablakainak behelyezésére önkéntes munkát szervez, a könyvtár felállítását, a faliújságok hetenkénti cserélését újabb cikkekkkel, egy munkásklub felállítását.

Friedmann Benjámint vállalta a levelező-kollektíva megszervezését. A

Rádió és elektrotechnikai műhelyemet megnyitottam
NEUHOLD EMIL
Avram Iancu tér 19

kantin feljavítását, a reggeli újságolvasást, november 7-ig a nagylaki kultúrcsoportok részére 4 rövid színdarab elkészítését, a nagylaki tömegszervezetek részére való segítségét. Trinksz Rudolf elvtárs vállalta, hogy naponta reggel félórás „Scânteia” vezércikk olvasást rendez az irodában és 12 faliújságcik-

ket ír. Mindennap pedig egy önkéntes munkaórát végez. Rascanu Aurel elvtárs a gazdaság személyzetével egy futball, kézilabda, sakksopart felállítását és betanítását, hogy november 7-én az első mérkőzést megtarthassák, a fiatalságnak az UTM-be való beszervezését. Oprea, Stiasni és Sprooch elvtársak az

őszi vetési kampány időelőtti sikeres befejezését. Hamwar elvtárs, a gazdaságban a szociális és egészségügyi intézmények megszervezését.

Mind ezekhez nagy segítséget kapunk a nagylaki pártszervezet és ideiglenes bizottság részéről.

Mint ahogy a gyárak dolgozói úgy a nagylaki állami birtok munkássága is vállalva küzdenek egy jobb jövőt biztosító szociálista hazamegteremtéséért.

Friedmann Benjámint
a nagylaki Állami Gazdaság
levelezője

Halló! Itt a közönség beszél!

Számolják fel a 13-as iskolában is a mult maradványait

Ugy látszik, tanerőink némelyike még nincs tisztában a demokratikus nevelés valóban demokratikus szellemével. Alig hogy megkezdődött az aradi 13-as számú magyar tannyelvű állami iskolában a tanítás, mikor a szülők legnagyobb százaléka ugyanazzal a szöveggel egy sablonszerű hosszú levelet kapott az iskola igazgatóságától, az egyik aláírás Láng István igazgató, a másik Návrády Ágoston osztályfőnök uraktól származik.

A levél hosszú, nem közlünk csak egyes kitételeket, u. m.: „fia aktiv bünrészes”, „büntársai alattomos, de tervszerű csibészkedéseiben”, „bizony-bizony hézagos tudású”, „rutul visszaélt megbecsülésünkkel”. Mindez 3 órával az „osztályfőnök ur lélekéből jött szavai” után történt s „egyik óráról a másikra felrugta a beléje helyezett bizalmat”.

Ezt a sokszorosított sablonszerű levelet a VII-ik osztály tanulóinak szülei szép számmal megkapták.

Pártunk és kormányunk a leg nagyobb gondot helyezi az ifjúság nevelésére s ezt Návrády és Láng urak olyképp teszik magukévá, hogy már az első héten a reakciós multból ismeretes kaszárnya-fegyelmet óhajtának létesíteni az osztályban s miután ez nem sikerült, a szülőket ostromolják meg igen furcsa s valóban felháborító hangú levelükkel.

A „Vörös Lobogó” üzem dolgozója, Molnár Bálint lakatosmester, élmunkás, szintén kapott egy ilyen brutális levelet. Munkatársunk fiának iskolai bizonyítványában a magaviseletrovatban mindaddig a tizes szám szerepel, tehát valószínűleg nem foglalkozik „tervszerű csibészkedéssel” és nincs szándékában „rutul visszaélni” a beléje helyezett bizalommal,

annál is inkább, mert büszke arra, hogy édesapja egy nehézipari üzem élmunkása és a szándéka éppen az, hogy kövesse édesapja példáját.

Tisztában vagyunk azzal, hogy ifjúságunk lelkét éppen a fasiszta terror igyekezett megfertőzni „szándékosan”, de Pártunk és népi demokráciánk intézményei fokozatos és türelmes munkával éppen a „bünrös” mult eme reánk maradt örökségét számolja fel, haladó szellemű nevelésével.

Návrády és Láng urak azt szeretnék, ha egy-egy mozdulatlan bábót varázsolnának nekik oda az iskolapadokba, akikbe kényelmesen tölcserrel beléonthetik a tudományt és gombnyomásra felelnek, mint a hasbeszélő babák.

Hát így könnyű volna a pedagógia. De ajánljuk a tanáruraknak, olvassák el a „Skid” című szovjet, ifjúsági regényt, valamint Makarenko, világhíres szovjetíró „Az új ember kovácsa” című írását.

Meg fogják látni, mit lehet egy pedagógusnak elérni, meg fogják látni, mi a pedagógus kötelessége szociálista hazánk építésében az ifjúsággal, különösen a dolgozók gyermekeivel szemben.

Mi dolgozók, a pedagógiai nevelésnek Návrády és Láng tanárurak által alkalmazott módját határozottan visszautasítjuk és elvárjuk tanerőinktől, hogy éppen ők legyenek az elsők, akik gyermekeinket türellemmel s osztályunk ideológiájának szellemi fegyvereivel képzítsék elő arra a magas szociális munkára, mely reájuk szociálista társadalmunk megvolosításában vár. Számolják fel a 13-as iskolában is a mult maradványait.

RUDÁS ALADAR

„Vörös Lobogó”

A repülőgépek új menetrendje

Október 10-től, hétfőtől kezdve megváltozik az aradi repülőjáratok menetrendje. Hétfőtől kezdve Bukarestből reggel 9 órakor indul Arad felé. Temesvárra 11.05 órakor és Aradra 11.40 órakor érkezik. Visszafelé Aradról indul a repülőgép minden nap 12 óra 10 perckor és leszállás nélkül megy Bukarestbe, ahova 14 órakor érkezik. Holnap vasárnap, vagyis október 9-én még a régi menetrendszerint indul a gép Aradról reggel 6 óra 30 perckor.

Az új személyazonossági igazolványok kiváltásának rendje

a következő hétre az alábbi: Október 11-én a Mos Ajun, Romanesti és Plugarilor uccák lakosai jelentkeznek a megyei Milicia parancsnokság bejelentő hivatalában. A következő napokon pedig, vagyis október 12-én az Udrea, Neculcea és Alba Iulia uccák, október 13-án a Martisor, az I. Jianu és A. Ceňov uccák, október 14-én a Pescarilor és Gelu uccák, október 15-én a Voivodul Moga ucca, október 18-án az Orient, a Sft. Nicolaie és a Hortenzia uccák, október 19-én a Budai Deleanu ucca, október 20-án a Hamza, a Sft. Ionica és Trianon uccák október 21-én a Vidra és Razvan uccák, október 22-én a Slavici. Brutus és Pupos uccák lakóinak kell jelentkezni, hogy megkapják az új személyazonossági könyvecskéjüket.

— MA, SZOMBATON UTOLSÓ NAPJA LESZ AZ ÉPÍTÉSZETI SZAKMUNKÁSOK, technikusok és mérnökök kötelező jelentkezésének. Az összeíró irodákban ezért ma, szombaton este 10 óráig dolgoznak, hogy mindenki megjelenhessen és eleget tegyen a kötelezettségének.

UGYELFTES GYOGYSZERTÁRAK:

SZOMBAT: 2 számú állami gyógyszerár (Köztársaság útja); 6 számú (textilgyárnál); 8 számú (Mosóczi telep). VASÁRNAP: 1 számú (Avram Iancu tér); 5 számú (Saguna út); 9 számú (Mikela).

PIONIROK! Olvassátok az UTM Központi Vezetősége kiadásában megjelenő „Pionerul” című lapot!

SPORT

Korszerű kosárlabdapályát épített a F.É.M.T.E.

— de fokozni kell a mozgósító munkát a jelvénytörvényre

Még egy éve sincs, hogy Aradon a fások és építőipariak közös szakszervezete elhatározta, hogy addig különböző egyesületek keretében működő szakmabeliek részére saját szindikátuson belüli sportolási lehetőséget nyújt. Az elhatározást tett követte és megalakult a fások és építőipariak sportegyesülete, a FÉMTE, amelynek már a kezdésnél több szakosztálya lépett működésbe. A labdarúgók fuzónáltak az Unirea-val és így pályához jutottak és megkezdődött a komoly, valóban építő munka.

Ma a FÉMTE labdarúgó csapatában kitűnő erők vannak és a futbalcsapat számottevő erőt képvisel. A Tricolor ellen a pályán elért 2:2 döntetlen eredmény és a SSCA elleni 3:2 arányú győzelem mind beszédes igazolásai ennek.

Es mi több, a labdarúgó csapat játékosainak nagy része kivesszi részét a termelő munkából és az Állami Terv teljesítéséért folytatott küzdelemben is megállják helyüket. Az edzéseket Reinhardt, az UTA kitűnő labdarúgója vezeti, akinek munkája meg is látszik a FÉMTE csapatának játékán.

A labdarúgáson kívül a legtevékenyebb az atlétikai szakosztály, de az egyesület keretén belül még sakkozók, tekéznek, asztalitenisz, röplabdát, kosárlabdát is játszanak. Összesen 350 sportolója van az egyesületnek és ez a létszám csak látszatra tűnik nagy-nak, de ha tekintetbe vesszük, hogy Aradon a fásoknak és építőipariaknak több mint 3 és félszer szakszervezeti tagjuk van, akkor látnuk, hogy ezek közül még 10 százalék is alig sportol!

Az egyes szakosztályok közül a labdarúgók, sakkozók, tornászok, atléták és asztaliteniszező szakosztály affiliiálva vannak, a tekeszakosztály még nincs, ugyancsak a röplabdázók és kosárlabdázók affiliiálása most van folyamatban. Természetesen az affiliiálás mellett szükséges még az is, hogy a labdarúgókon, atlétákon, sakkozókön és tornászokon kívül a sportolókat az illetékes szakszövetségeknél is igazozzák.

Aradon általában rendkívül gyengén mozgósítottak egyesületeink és szakszervezeteink a jelvénytörvényre, de ez a hiányosság hatványozott mértékben áll fenn a FÉMTE-nél, ahol mindössze 40 jelentkező volt erre a versenyre.

Minden egyes szakosztályban működő sportolóknak jelentkeznie kell ezekre a küzdelmekre, amely valójában fokmérője a sportolók öntudatának, sport szeretetének. Még nem késő az itt mutatkozott hiányosságok pótlására és reméljük, hogy a FÉMTE sportolói tö-

megesen jelentkeznek a polisportív versenyre.

Rendkívül kevés a női sportoló a FÉMTE-nél, ahol csak az atlétikában dolgoznak komolyan a női versenyzők. Rajtuk kívül alig néhány asztaliteniszező női játékos, néhány röplabdázó van még, a többi sportágakban nők nem szerepelnek. Az egyesület vezetősége tekintse kötelességének, hogy a Román Munkáspárt Központi Vezetősége Politikai Büroja által hozott Határozat szellemében a női sport terjesztését is megvalósítsa.

A belső összhang a fások és építőipariak között sok kívánivalót hagyott hátra. Napirenden voltak a surlódások, amelyek akadályozták a sportmunka zökkenőmentes menetét. A szakszervezetek uniói már szétváltak és rövidesen megtörténik a szétválás a fások és az építőipariak között is és bár akkor egyes szakosztályok mindkét részen meggyengülnek, mégis úgy a fások, mint az építőipari-

riak meg vannak győződve róla, hogy jobban megy majd a munka, eredményesebb tevékenységet tudnak kifejteni.

Dicséretreméltó megvalósítása még a FÉMTE-nek a város közép-pontjában önkéntes munkával épített röplabda és kosárlabdapálya, amelyen már több mérkőzést bonyolítottak le villanyfény mellett is és amelyen most készül a 300 néző befogadására alkalmas tribün, ugyancsak önkéntes munkával.

A két szakszervezet szétválása után, amely rövidesen bekövetkezik, mindkét helyen fokozott erőbedobással kell küzdeni a sportcélok eléréséért megvalósításáért, különösen pedig az alapsportokat képező szakosztályokat: a tornát, atlétikát kell jobban kifejleszteniük, ugyancsak új szakosztályok (kézilabda, természetjárás, céllövés, vívás, tenisz stb.) létesítésével kell támogatniuk a tömegsport ezmejét és ezen túlmenően a minőségi sportot.

Futóversenyek „November 7” tiszteletére

„November 7” tiszteletére ez évben is nagyszabású futóversenyeket rendeznek és idén két minősítő tömegverseny is lesz a Nagy Szocialista Forradalom évfordulóját megelőzően. Ugyanis október 23-án és 30-án hatalmas tömegek bevonásával előkészítő versenyeket tartanak, míg november 6-án kerül sor a döntőre, amelyen az előkészítő versenyeken résztvevőknek körülbelül 20 százaléka indul.

Az egyes csoportok a következők: **Füvésznél:** I. csoportban kezdő 15—17 évesek: 1500 méter, II. csoportban kezdő szeniorok 18 évtől 2500 méter, III. csoportban igazolt

ifjúsági sportolók 15—17 év között 2500 méter és IV. csoportban igazolt szenior sportolók 18 évtől 4000 méter. **Leányoknál:** I. csoportban kezdő 14—16 évesek 800 méter, II. csoportban kezdő szeniorok 17 évtől 1000 méter, III. csoportban ifjúéagi igazolt leány sportolók 14—16 év között 1000 méter és IV. csoportban szenior női sportolók 17 évtől 1200 méter.

A nagy futóversenyen igazolt atléták nem vehetnek részt csak más sportágakban igazolt versenyzők, vagy akik egyáltalán nem sportoltak.

Atlétikai verseny a fiúliceum kertjében

A FÉMTE vasárnap reggel 9 órakor a fiúliceum kertjében levő pályán triatlon atlétikai versenyt rendez, amelyre reggel 8 óráig a pályán lehet nevezni. Nevezési díj nincs és a versenyzők egy futó, egy ugró és egy dobószám közül választhatnak. Ugyanakkor a tömeges jelvénytörvény versenyen is résztvehetnek a sportolók.

— **Felhívás a volley-felölőkhöz.** Az aradi volley-alkerületi szövetség felhívja az összes volley-felölőket, hogy hétfőn, október 10-én délután 7 órakor a megyei testnevelési és

sportbizottság helyiségében (Frimu ucca 18) megtartandó gyűlésen jelenjenek meg. Itt állítják össze a „November 7” tiszteletére a röplabdatornát, valamint a válogatómérkőzések műsorát. A röplabdajátékezők 2 fényképet hozzanak igazolványaik kicserélésére. Az egyesületek, amelyeknek képviselői nem jelennek meg, nem vesznek részt a programban.

— **Elköltözött a testnevelési és sportbizottság.** Az aradmegyei testnevelési és sportbizottság új helyiségbe költözött: Frimu ucca 18 szám alá, a volt Solidaritatea varrodában működik ezután az aradi sportot irányító szerv.

Szombat-vasárnap labdarúgó-műsor

Szombat és vasárnap érdekes és változatos a labdarúgó-műsor és szombat délután a FÉMTE—Hadsereg mérkőzés a főesemény, vasárnap pedig az UTA—Aurul labdarúgó meccs és az azt megelőző női kézilabda kupadöntő áll az érdeklődés középpontjában. A labdarúgó műsor és bíródelegálás a következő:

SZOMBATON

SSCA pályán, délután 4 óra: FÉMTE—Hadsereg, bíró R. inhardt, határbírók: Göpfrich, Coliban. — **Unirea pályán,** délután 4 óra: CFR törpe—FÉMTE törpe, bíró Rosca Gh., határbíró Pacurar. — **Gaiana pályán,** délután 4 óra: Indagrara törpe—Partizan törpe, bíró Colarov, határbíró Luca.

VASÁRNAP

UTA stadionban, délután 4 óra: Aurul—UTA, bíró Schwartzmann, határbírók: Varga, Tomi. — **SSCA pályán,** reggel 8 óra: AMTE Vörös Lobogó ifj.—CFR ifj. bíró Igna P., határbíró Ardelean C., fél 10 óra: SSCA ifj.—UTA ifj., bíró Stoinescu, határbíró Precup, 11 óra: SSCA—AMTE Vörös Lobogó, bíró Macian, határbírók: Huber, Schwartz. — **Titanus pályán,** délután 10 óra: Teba—Indagrara, bíró Oprita Chirita, határbírók: Mórocz, Burdan, délután 2 óra: Transilvania ifj.—FÉMTE ifj., bíró Rosca J., határbíró Pacurar, délután 4 óra: Transilvania—SFP, bíró Karlich, határbírók: Bakai, Popovici. — **Gaiana pályán,** délután negyed 3 óra: Dinamo—Mikelaka, bíró Marienut, határbíró Muntean, 4 óra: Gaiana—UTA II, bíró Sabau Gh., határbírók: Achim, Babau. — **Unirea pályán,** délután 4 óra: Vörös Trió—Fulgerul, bíró Scheider, határbíró Luca. — **Vulturul pályán,** délután 4 óra: Partizan—SIA, bíró Pantea, határbíró Ardelean C. — **Banatul pályán,** délután 4 óra: Banatul—Tricolor, bíró Pacurar Gh., határbírók: Jakob, Ardelean Ioan. — **Vladimirescui pályán,** délután 4 óra: Progresul—Szállítók, bíró Crisan N., határbíró Steiner. — **Kürtösi pályán,** délután 4 óra: Frontiera CFR—Soimii Lipa, bíró Igna A., határbíró Ioanovic. — **Sajtenyi pályán,** délután 4 óra: Horia—Unirea Szentanna, bíró Chicin, határbíró Russu D. — **Borossebesi pályán,** délután 4 óra: Sebisana—IPEIL, bíró Domide, határbíró Jantó. — **Béli pályán,** délután 4 óra: Dacia—AS Világos, bíró Medve, határbíró Ilin. — **Borosdenői pályán,** délután 4 óra: Victoria—Soimii Pankota, bíró Vagalau, határbíró Barabas. — **Vadászi pályán,** délután 10 órától 6 csapat villám tornáján Giurau, Riszt, Sirkó.

UJ IDŐK Mozi

(volt VICTORIA)

Idénynyitító műsor okt. 3—9-ig

1. Festőművészek a harctéren (szinesfilm)
2. November Suhumben (szinesfilm)
3. Borovoe
4. Luskovai híres sertéstenyésztés
5. Stalinogorsk
6. Aktuális híradó

Előadások ó. u. 3-tól 11-ig folytatódóan
Figyelem! Egységes helyárak: 15 lej

Popularmozgó

Ma!

A szovjet filmvészet legújabb remeke

„Timur és csapata”

P. Savin — L. Scipacev —
N. Annencov — M. Kovaleva —
E. Derevsicova.

Előadások: 3, 5, 7 és 9-kor
vasárnap 11,30, 3, 4,30, 6, 7,30 és 9

CORSO és URANIA mozgók

MA! Világhírű orosz tudós önteláldozó élete,

IVAN PAVLOV

akadémikus

Fősz. A. Borisov — N. Cercasov

Magyar feliratokkal! N. Alisova és M. Safonova

Előadások: CORSO 5, 7 és 9 vasárnap 11,30, 3, 5, 7 és 9.
URANIA 5,30, 7,30, 9,30 vasárnap 3,30, 5,30, 7,30, 9,30

Az aradi muzeumban az ereklyék a forradalomról beszélnek...

Az aradi muzeumban az 1848—1849-es ereklyék a forradalomról beszélnek. A harc emléke tapad a tárgyakhoz és mintha most életre kelnének, hogy beszéljenek a küzdelmekről, amelyek annyi véráldozatot hoztak.

Az első terem falait azoknak az arcképei díszítik, akik a forradalom leveretése után fogságba kerültek és az aradi várban sanyalódtak. Halálra ítélt szabadságharcosok, akiknek ítéletét „vasban” életfogytiglanra „enyhítették”, foglyok, akik 10—15, vagy több évi várfogságot kaptak, mert küzdöttek a szabadságért. Tünődve a neveken, megállapíthatjuk, hogy a magyarok mellett román, osztrák, lengyel, olasz és más nemzetiségű is ott harcolt az önkényuralom ellen. Izecescu János golyó általi halálra ítélt gránátos, Galvagni Cézár „16 év vasban”, Tomsdorf Gustav golyó általi halálra ítélt őrnagy, Vrzbiecky Longin kapitány golyó általi halál... és a többiek hirdetői annak, hogy az elnyomott népek egyaránt áhitották és harcoltak a szabadságért.

Golyótépte, harcokban szétzilált szabadság-zászlók,

puskák, ágyurészek, lándzsák, más fegyverek, bombatörmelékek emlékeztetnek bennünket arra, hogy a nép elszántsággal, minden erejével harcolt az elnyomók ellen. Kép mutatja Kiss Ernő, Lázár Vilmos, Desseffy Arisztid és Schweidel József kivégzését, mellette egy másik kép Pöltemberg Ernő, Török Ignác, Knézics Károly, Nagy Sándor, Leiningen Károly, Aulich Lajos, Damjanich János, Vécsey Károly, Lahner György akasztását. A felakasztott vértanúk bitófájából kis darabokat is őriz a múzeum. Ott látjuk a Damjanichot a veztőhelyre szállító szekér oldalát, majd az üveg-szekrényben mankóját. Ugyanis Damjanichnak el volt törve a lába, amikor fogságba került. Ládkban őrizi az ereklyemúzeum Lázár Vilmos ezredes, Vécsey Károly tábornok és Schweidel József tábornok hamvait. Érdekes az a vert ezüstből készült urna, amelyben Leiningen Károly özvegye a

vértanuhalált halt férjének bebalzsamozott szívét őrizte. A szívet a 80-as évek végén az aszszony halálakor, utolsó kívánsága képen koporsójába helyezték.

Sok plakát, újság, felhívás

és más nyomtatvány emlékeztet bennünket a történelmi napokra. Az egyik plakáton ezt olvassuk:

„AZ ÉJJEL VETT LEGUJABB HITELES HIREK Roth tábornok

Perczel Móritz és Görgey Artur ezredesek által 6 ezret meghaladó táborával, 12 ágyuval és minden hadi készletével együtt elfogatott.

Bécsben kiútván a forradalom, Sopron megyei kormánybiztos Niczky Sándor tudósítása szerint hazánk legnagyobb ellen-sége

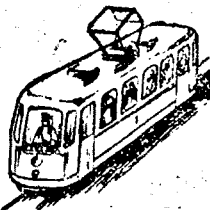
Gróf LATOUR osztrák hadügyminiszter FELAKASZTATOTT

Seregeink Jellachich tábora ellen nyomulnak.
Pest, october 8-án 1848 reggel 8 órakor.

PAZMANDY DENES
képviselőház elnöke..”

Halló! Itt a közönség beszél!

Meg kell javítani a villamos forgalmat!

Vasárnap délután 2 óra tájban kiálltam a szabadságterti villamos megállóhoz, hogy az állomás felé induló egyik villamosra szálljak. Alig félóra várakozás után Ujarad felől érkezett egy villamos. A kocsi tele van utasokkal és csak nehezen lehet feljutni. Másfél órával később akartam visszaindulni a volt Béla-térről. Nem volt szerencsém, mert háromnegyed 4 tájban, még mielőtt a megállóhoz érhettem volna, egymásután — 50—100 méteres távolságra — két villamoskocsi robogott el a város irányába. Nem értettem, miért indítanak az állomásról csaknem egyidőben két kocsit. Ujabb félóra várakozás következett, végre negyed ötkor megérkezett az 1-es számú villamos, amely Gáj és Ujarad között bonyolítja le a forgalmat. A kocsi hátsó felszállólépcsőjén négyen-öten „csüngnek”, ami azt jelenti, hogy a villamos belseje tele van. Nagynehezen mégis feljutok, azonban többen lemaradnak. A kocsi hátsó része valóban zsúfolásig tele van, ahol azonban az ülőhelyek kezdődnek, többen ko-

Az „Esti Lapok” 1849 június 6-iki számában ezeket a sorokat olvassuk: „Az osztrák császár mondogokat és tatárokat hit meg Európa legyőzésére. Örült, örült, örült ember!”

A várlosgásban készült tárgyak,

a magyar forradalmi hadserég tizenhárom kivégzett hőséneke tárgyai és sok más ereklye figyelemre méltó bennünket a történelem nagy napjaira.

Érdekes az üveg-szekrényben őrzött zabkenyér darab, melyet a világi fegyverletétel után a Gyulára kísért honvéd csapatok között, midőn Kisjenőn megpihentek, az oroszok osztottak szét. Megragadja minden látogató figyelmét annak a seprőnyélnek egy darabja, amellyel Haynau volt osztrák tábornagyot Londonban 1850-ben a munkások megverték. Ugyanis az egyik londoni vendéglőben a munkások felismerték a szabadságharc aljas pribékjét „a bresciai hiénát” és alaposan kiséprűzték.

Most, október 6-án, száz év távlatán életet látunk a múzeum holt tárgyaiban,

SZÁMADÁS

Veszem a tollat, számolok.
Elöttem papír, semmi más, —
papír és számadás.

Mi voltam én a multba?
semmi... semmi, csak nulla.

Mi volt az élet?

Jaj, nyomor.

Mi volt a hitem?

A gyomor.

Mi volt a nevem?

Rongy, Csibész.

Mi volt a bérésem?

Megvetés.

Ez volt a mult,
m'ly porba hullt.

Mi vagyok ma?

Ma több vagyok,
mert élek, küzdök, harcolok,
milliók közül egy vagyok.

Ki tette ezé
sorsom: a nullát?

A Párt, a Párt!

Munkások pártja,

reménysége.

Dolgozók acél-

keményisége.

Te üztél célt az

életem elé.

Te viszel harcba,

győzelem felé.

Te adtad a tollat

a kezembe,

Te adtad az erőt

a szívembe.

Te adtad a ruhát

a testemre,

Te adtad az Ezzémet

a l'kembe.

Nulla voltam,

ma egy vagyok.

A csillagom

ma fenn ragyog.

Ötágú csillag...

vörös csillag...

Pártom és hitem vezércsillaga.

Rátéekint csillogó szemem;

Enyém az élet, — emberélet,

Pártomé harcom, s életem.

KASA JANOS

A nagylaki állami gazdaság levelezési versenyre hívja a „December 30” kollektíváját

Olvastuk a „Jövő” és „Flacara Rosie” levelezőinek versenykihívását a temesvári „Luptătorul Banatean”-nal, melyhez a most megalakult nagylaki állami gazdaság levelezőkollektívája is örömmel csatlakozik.

Levelező kollektívánk gyűlés keretében határozatot hozott, mely szerint versenyre hívja ki az aradi „December 30” gyár levelező kollektíváját November 7. tiszteletére, a következő feltételek mellett:

1. A beküldött cikkek mennyisége.
2. A cikkek minősége.
3. A cikkek a következő tartalmuak legyenek:

1. A gyári és mezőgazdasági munkások közötti kapcsolatok.
2. Az Állami Terv sikeres befejezése.
3. Az írószövetséggel való kapcsolatok kiépítése irodalmi téren.
4. Új káderek nevelése.
5. A sovinizmus elleni küzdelem.
6. A dolgozók ideológiai színvonalának növelése.

Amennyiben ezt a felhívást elfogadja a „December 30” levelező kollektívája, úgy kérjük válaszukat.

A nagylaki állami gazdaság levelező-kollektívája

R. J., levelező

SOLIDARITATEA

szabószövetkezet

rendelési osztálya

elköltözött

Köztársaság útja 94

szám alá, volt Bene butoraktár helyére. Elsőrendű szabás, olcsó árak. Nem tagok részére is.

MICHAIL SOLOCHOV regénye:

UJ BARÁZDÁT SZÁNT AZ EKE

(Folytatás.) 40

— Ha csak a gyerekek lennének! De az asszonyok is velük tartanak! Mikor tegnap délben hazafelé megyek; ott áll Násztya Doneckova a kútnál. vizet merít és azt kérde tőlem: „Na, Akim apó, hát boldogulsz a tyukokkal?” „Miért ne boldogulnék velük,” felelem neki. „Osztan tojnak is azok a te tyukjaid?” „Persze,” felelem én. Erre vigyorogni kezd ez a kalmuk kanca: „Vigyázz, öreg, hogy nyárig elég tojást tojjanak, különben téged ugratunk rájuk!” Hát én már kiöregedtem a tréfákból. Sértés nekem az ilyen hivatal!

Ebben a pillanatban a kerítés mellett két kakas egymásnak röppült, az egyik taréjából vér fröcskölt, a másik körül meg maroknyi toll röpködött. Akim apó karóval a kezében rontott nekik.

A kolhozvezetőség, a kora reggeli órák dacára, tele volt embeerekkel. Az udvaron, a lépcső előtt, kétlovas szán állott. Dávidovnak be kellett menni a járasi székhelyre. Felnyergelt ló szórta maga alatt a havat. Ljubiskin szorosra húzta rajta a hevedert. Tubjanszkába akart menni rajta, hogy vetőmagtisztító-gép miatt tárgyaljon az ottani kolhozvezetőséggel.

Kondrát belépett az első szobába. Rövid idővel ezelőtt egy könyvelő érkezett a városból. Az asztalnál a könyvekben lapozgatótt. Jákov Lukics, aki az utóbbi időben összeesett és komor volt, szemben ült vele és írt. A szénaszállításra kijelölt kolhoztagok tolongtak a szobában. A harmadik csoport vezetője, a himlőhelyes Agafon Dubcov és Arkaska Menok beszélgetett a sarokban a falu egyetlen kovácsával, Ippolit Sálival. A mellékszobából Rázmjotnov élénk, vidám hangja hallatszott.

Éppen most érkezett és sietve, mosolyogva beszélte el Dávidovnak:

— Ma reggel négy öregasszony jött hozzám. Miska Ignatenok anyja, Uljana, volt a szószólójuk. Ismered? Nem? Mázsás öregasszony, az orrán szemölcsessel. Mint valami forgószél, úgy tört be Uljana a szobába, dühtől alig tud beszélni, a szemölcs remeg az orrán. Nem tett lakatot a szájára és alaposan lehordott engem, dacára, hogy a szovjet teli volt embeerekkel. Persze szigorúan rászóltam, hogy fogja be a száját és ne illetlenkedjék, különben a hatóságok megsértése miatt le kell tartóztatnom. Mi bujhatott belé, nem tudom, mert azt kiáltotta: „Micsoda? Ti gunyt üztök belőlünk, öregasszonyokból?! Nem tiszteltek bennünket!” és így tovább. Végül megtudom tőle, hogy az a hír járja: a hatvanéven felüli, tehetetlen öregasszonyokat tavasszal... — Rázmjotnov felfújta az arcát, hogy elnyomja a nevetését

— a tojások kiköltésére fogják telhasználni, mert nem lehet beszerezni elég költőgépet. Ettől vadtak meg. Uljana úgy ordított, mintha nyársra huzzák volna.

„Micsoda, te taknyos! Te akarsz engem a tojásokra ültetni? Olyan tojás nincs, amelyre engem te rá tudsz ültetni! Ugy éljek, hogy inkább valamennyi fazekamat összetöröm a fejeteken, aztán a folyónak megyek!” Nagy fáradsággal került, amíg észretéritetem. „Rendben van Uljana néni, rendben van. Nincs annyi vize a mi folyócskánknak, hogy te belefulladj. Az egész csak fecsegés, kulákmese!” Így megy ez nálunk, Dávidov elvtárs. Ilyen híreket terjesztenek ezek az átkozottak, hogy megnehezítsék a dolgunkat. Kérem a vénasszonyt, honnan hallotta a dolgot. Végül bevallotta, hogy tegnapelőtt itt jár Vojszkovjából egy apáca. Timofej Borcsovnál aludt és azt magyarázta neki, hogy minden tyukot be fognak küldeni a városba és ott levágják őket. Az öregasszonyokat pedig külön erre a célra csinált kis székecskébe ültetik, hogy kiköltésük a szalma közé rakott to-

jásokat. Aki meg mēr mukkanni vagy elszalad, azt odakötik.

— Hol van ez az apáca? — kérdezte Nágulov, aki szintén végighallgatta a beszédet.

— Természetesen már kereket oldott. Ezek az asszonyok nem ostobák. Elterjesztik a híreket, aztán eltűnnek.

— Össze kellene fogdosni ezeket a fekete dögöket és jó helyre tenni. Kár, hogy nem kerültek az én utamba. A fejükre huzztam volna a szoknyájukat és alaposan elnászpálgattam volna őket. És te micsoda faluszovjet-elnök vagy? Idegenek járnak a faluban és te nem tudsz róla semmit. Szép rend!

— Vigyen el az ördög, ha tudom, mikép szaglásszam ki valamennyi apácát, aki erre csavarog!

Dávidov bundában ült az asztal mellett és utoljára vizsgálta át a kolhozgyűlésnek a tavaszi munkálatokra vonatkozó jóváhagyott tervét.

— A rágalmazás régi bevált módszere az osztályellenségnek — vetette közbe, anélkül, hogy felnézett volna a papirosból. — Ezek az élősdiék tönkre akarják tenni az egész felépítőmunkánkat. És

Rádióműsor:

VASARNAP, OKTÓBER 9.

BUKAREST I. — 7.30: Hírek. 7.35: Román népdalok. — 8.15: Hanglemezek. — 8.45: A Scanteia vezércikke. — 9: Közvetítés a pionirokhoz. — 9.20: Gyermekek órája. — 10.10: Nagy orosz zeneszerzők melódiái. — 10.40: Operettrészletek. — 11.25: Népzene. 12: Előadás. — 12.15: Változatos zene. — 13.10: Népi táncok. — 13.30: Könnyű zene. — 14.20: Sajtószemle. — 14.30: Hírek. — 14.45: Román és szovjet dalok. — 15.15: Falvak órája. — 16.15: Falvak tánca. — 16.30: Magyar közvetítés. — 17: Tanuljunk új dalokat. — 17.30: Érdekességek a Szovjetunióból. — 18: Énekkar 18.40: Hangos ujság. — 19.30: Énekel a nép. — 19.35: Rádió egyetem. — 20: Hírek. — 20.15: Hangverseny közvetítése a Dalles nagyterméből. — 21: A külföldi események szemléje. — 21.45: Hegedü. — 22: Hírek. — 22.15: Sportjelentések. — 22.35: Zenekari művek. — 22.55: Táncczene.

BUKAREST II. — 7.35: Román népzene. — 7.45: Filmmuzsika. — 8.15: Hanglemezek. — 9: Nagy orosz zeneszerzők szimfonikus műveiből. — 10: Kisebb zeneművek. 10.30: Szovjet és román együttesek. — 11.20: Könnyű zene. — 12: Mandolinzenekar. — 18: Változatos könnyű zene. — 18.45: Énekkarok. — 19: Csajkovszkij zongorahangversenye zenekari kísérettel. — 19.45: Hanglemezek.

20: Ido Kahan zenekara. — 21: Táncczene. — 21.30: Zongora. — 22.15: Klasszikus balettzene. — 22.35: Változatos könnyű zene.

BUDAPEST I. — 8: Hanglemezek. — 9: Hírek, utána „Szív küldi Szívnek”. — 10: Hanglemezek. 11.45: Külügyi ismertető. — 12: Néger dalok. — 12.15: A rádiózenekar. — 13: Hírek. — 14: Zongorahangverseny. — 15.15: Hanglemezek. — 16: Lakatos Sándor és cigányzenekara. — 16.30: Helyszini közvetítés a Ferencváros—Vasas labdarugó mérkőzés II. félidéről. — 17.30: Dalok. — 18: Hírek. — 18.10: Séta Moszkvában. — 19.15: Hanglemezek. — 19.30: Falurádió. — 20.30: Éva Bernathova zongorázik. — 22: Vidám rádiószínház: „A csendháborító”. — 23.15: Sporthangképek. 24: Hanglemezek.

BUDAPEST II. — 7: Hanglemezek. — 9.30: Falurádió. — 10: Fejtőré séta Zenepotámiában. — 11: Csárdások. — 11.15: Hanglemezek. — 12.40: Rádiószínház. — 13: Táncczene. — 14.20: A Pjatyickij kórus műsorából. 14.30: Harsányi Béla együttese. — 15: Könnyű zene. 16.20: Bartók Béla zongorázik, Szigeti József hegedül. Hanglemezek. — 17: Halló, vasárnap délután... — 18: Irodalmi műsor. — 18.40: Változatos zene. 19.30: Grieg: I Peer Gynt szvit. — 20: „A diadalmas asszony” operett. — 21.30: Táncczene.

néha mi magunk is a kezükre járunk. Például az aprómarhával.

— Mi? Mit mondasz? — Nágulov orrcimpája harcisan tárgult.

— Csak megkönnyítjük a dolgukat azzal, hogy azt az átkozott tollasjóságot is bevettük a kolhozba.

— Micsoda?

— Ez tény. Nem kellett volna ilyen apróságokkal foglalkoznunk. Még a vetőmagunk sincs együtt és a tyukokkal foglalkozunk. Meg bocsáthatatlan ostobaság. Szeretném magamat megpofozni emiatt. A járasi bizottságban alaposan megmossák a fejemet a vetőmag miatt. Ez tény! Átkozottul kellemtelen tény.

— Miért ne kollektivizáltuk volna az aprómarhát? A gyűlés hozzájárult!

— A gyűlés! — Dávidov bosszusan húzta el az arcát. — Hát nem bírod megérteni, hogy ez jelentéktelen dolog? A fontosabb dolgokat kell először elintézni, a kolhozot megerősíteni, a belépéseket száz százalékra emelni és mindenekelőtt jön az építőmunka. Makár politikai hibája volt ez az átkozott tyuk-ügy! Ez tény! Ma éjjel a kolhoz szervezésének módjairól olvastam és megértettem a hibát. Minekünk egy kolhozunk van itt, vagy mondjuk másképpen: „kárteünk, szövetkezetünk és mi úgy akarjuk berendezni, mint egy kommunát. Baloldali tultengés! Ez tény! Gondolkozz csak rajta. Te vitted keresztül a dolgot és bennünket is rábirtál. A te helyeden bolsevik-bátorsággal belátnám a hibát és kiadnám a parancsot, hogy vigyék megint haza az aprómarhát. Mi? Ha nem teszed meg, én fogom megtenni, saját felelősségemre, mihelyt visszajövök. Ugy. Most megyek. Vizontlátásra!

Fejébe csapta a sapkáját, felhajtotta naftalinszagú kulákbundája gallérját és iratait belerakta az aktatáskájába.

— Ezek az apácák össze-vissza szaladgálnak és úgy csipnek, mint az ősi légy. Az öregasszonyok és általában az asszonyok előtt be akarnak feketíteni bennünket. A kolhoz végtelenül fontos, új dolog, amelyért vérünket is oda kell adni. Mindenkit meg kell nyerni a dolognak! Az asszonyokat is fiatalokat és az öregeket. Az asszony nagy szerepet játszik a kolhozban! Ez tény. — Miután ezt elmondta, nagy, nehéz léptekkel kiment.

— Gyere, Makár, hajtsuk ki a tyukokat a kolhozból, Dávidovnak igaza van. — Rázmjotnov várta a választ. Nágulov báránbőr bundájában az ablakpadkán ült és az ajkát mozgatta. Így telt el vagy két perc. Egyszerre szembefordult Rázmjotnovval.

— Melléfogtunk! Ugy van! Dávidovnak, ennek az ördögnek megint igaza van! — Nágulnov zavartan mosolygott.

(Folytatása következik.)

Heti külpolitikai összefoglaló

Következetes harc a tartós békéért!

A Nemzetközi Béke nap a világ célközönségének hatalmas seregszemléje volt. A nemzetközi események október 2-án méltó módon tükrözték vissza Sztálin elvtárs megállapítását, hogy milyen élethez élnek a népek emlékeztetésben a legutóbbi háború borzalmai és a dolgozók következetes összefogása milyen hatalmas erőt képvisel. Nagy tömegek vonultak fel a béke napján a békefront vezetőállamában, a Szovjetunióban. Moszkva, Leningrád, Kijev, Sztálingrád, Szverdlovsk, Rosztov, Tallin szinte egyetlen hatalmas tüntetésbe forrt össze ezen a napon. Leningrádban 270.000-en gyűltek össze.

„Ne gondolják a háborús gyújtogatók, hogy gyengeségből beszélünk békéről. Ők már 1941-ben elszámították magukat és elszámítják magukat most is!” Az egyik moszkvai lapnak ez a megállapítása tükrözi vissza a szovjet nép következetes harcát a tartós békéért. Az angolszász imperializmus kihasználásából felszabadult kínai tömegek számszerűen többmillióan tűntek a nagyvárosokban a háborús gyújtogatók ellen. Pekingben, a Kínai Népköztársaság fővárosában megalakult az Országos Békevédelmi Bizottság. A Kínai Népköztársaság megvalósulásával hatalmas erőgyarapodást mutat a békefront. A Kínai Népi Politikai Tanácskozó Testület programja, amely a kínai nép alkotmányának tekinthető, megállapítja, hogy a felszabadult kínai nép egyesül a világ minden békeszerető és szabadságszerető országával és népével, elsősorban a Szovjetunióval és valamennyi népi-demokratikus országgal. Minden elnyomott nemzettel együtt küzd az imperialista agresszió ellen és védelmezi a világ tartós békéjét. Nem hiába értkezik ki a Manchester Guardian a Kínai Népköztársaság megalakulását, mint a háború befejezése óta a legfontosabb lépést a nemzetközi kapcsolatokban. Ez a jelentőségteljes nemzetközi lépés a békefrontnak hatalmas erőbővítése.

Lengyelország dolgozó népe kihangsúlyozta a béketüntetések során, hogy Lengyelország soha sem lesz többé német vagy amerikai „életter”. A berlini szovjet övezetben lezajlott hatalmas tömegtüntetésen követelték a bonni báb kormány feloszlását és az egységes demokratikus kormány megalakítását, amely a békeszerető népek sorában küzd a háborús uszítók ellen. Franciaországban ugyan csak hatalmas béketüntetés volt és a népszavazás során csupán a párisi körzetben a békenapon több mint egymillió szavazatot számoltak össze. Ugy a fővárosban, mint a vidéken dühöngött az imperializmus szolgálatában álló rendőrség terrorja. Könnyfakasztó bombákat dobáltak a tüntetők sorai közé. Toulonban letartóztatták a volt deportáltakat, akik németországi csinos rabkötösükben gyűjtötték a lakosság békeszavazatait. Milánóban a város lakosságának kétharmada vett részt a béketüntetésben.

Az imperialista tábor vezetőállamában, az Egyesült Államokban szintén hatalmas béketüntetések voltak. Az amerikai békenapot a szakszervezetek rendezték meg. Annak ellenére, hogy a béketüntetés megakarták akadályozni, hatalmas tömegek vonultak föl. A gyűlés üléstermét a következő feliratok díszítették: „Amerikai munkások! Egyesüljétek a demokratikus Amerikáért és a világbékéért folytatott harcra!”, „Le a hidegháborúval!”, „Szabadságot és munkát!”, „Semmisítsétek meg az atombombákat!”, „Fékezzük meg a háborús uszítókat!”.

Grant, a detroiti autópári szakszervezet elnöke beszéde során ezeket mondotta:

— „Megindul az a nagyszabású mozgalom, amelyet az amerikai munkások folytatnak a békéért és amely mind nagyobb méreteket ölt mindaddig, amíg el nem éri célját, a szovjet-amerikai barátságon alapuló békét.”

Kristina Walker, az egyik detroiti szakszervezet fiatal néger küldöttje a jelenlévők viharos tapsától kísérve bejelentette: „Az amerikai ifjúság nem fog harcolni a Szovjetunió ellen!”

Miközben a világ minden táján a széles néprétegek erőfeszítése mutatkozott meg a tartós béke kivívása érdekében és az imperialista háborús uszítók ellen, az angolszász imperialisták és uszályhordozók tovább folytatják háborús politikájukat. Ezt leplezi le a Szovjetunió legutóbbi jegyzéke, amely a bonni báb kormány megalakításával és annak a nemzetközi életre való kihatásával foglalkozik. Ez a jegyzék világszerte élénk visszhangot keltett, mert megmutatta a dolgozó tömegeknek, hogy az imperialisták mennyi árnykodással erőszakolják ki Németországnak a saját

kizsákmányoló érdekükben való föl-osztását. A Bonnból megalakult úgynevezett kormány az USA imperialisták jellegzetes „bábgártmánya”. A bonni „kormány” élére becselenségek ben jól kipróbált uszályhordozó került, a háborús uszító Adenauer, aki a reakciós Krupp és Thyssen bizalmasa volt. A parlament elnöke pedig Göbbels egykori munkatársa, Heus professzor. Az úgynevezett „ellenzék” vezére pedig az Intelligence Service ügynöke, a hírhedt munkásáruló Schumacher.

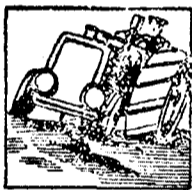
Találó és meggyőző módon állapítja meg a szovjet jegyzék, hogy a bonni báb kormány az imperialisták háborús uszító politikájának egyik torzszülöttje. Hogy az Egyesült Államok, Nagybritánia és Franciaország kormányai nemcsak, hogy nem teljesítették a potsdami egyezmény alapján vállalt kötelezettségeiket, hanem e kötelezettségek egyenes megszegésével, Németország kettészakításával, a német békeszerződés megkötésének minden módon való halogatására irányuló politikát folytattak. Felborították a négyhatalom Németország demokratizálására és demilitarizálására vonatkozó

közös határozatait és most ezt a demokráciaellenes politikát a külön nyugatnémet kormány megalakításával tetőzték be, amely kormányt a hitleri rendszer korábbi kiszolgálóinak kezébe adták.

A nemzetközi sajtó élénken reagál a Szovjetunió meggyőző dokumentumokkal alátámasztott jegyzékére. A csehszlovák sajtó megállapítja, hogy Németország kettészakításáért, a nyugati hatalmaknak kell viselniük a felelősséget. Még az imperialista sajtó is kénytelen jelentőségének megfelelően foglalkozni a szovjet jegyzékkel. Az angol lapok is vezetőhelyre lépnek a problémáról. A finn rádió a jegyzékkel kapcsolatban megállapította, hogy a szovjet kormány szükségesnek tartja hivatalosan hangsúlyozni: „A bonni kormány megalakításával Németországban új helyzet alakult ki” s ennek során még fontosabbá vált, hogy teljesítsék azokat a feladatokat, amelyeket Németország demokratikus államává való átalakításával kapcsolatban a potsdami szerződés előír.

A szovjet jegyzék a békefront határozott állásfoglalása, amit bizonyítanak az egyes népi demokráciák és így a mi Népköztársaságunk csatlakozása a jegyzék megállapításaihoz. Népköztársaságunk az összes békeszerető országokkal és népekkel együtt közvetlenül érdekelt az egységes demokratikus és békés német állam megalakításában.

Felsősimándon terüszzerűen készítették elő az őszi vetési kampányt, de a munkálatokat ellenőrizni kell!

Napról napra közeledik az őszi vetési kampány megkezdésének időpontja. Ez hatalmas feladatot ró a dolgozóparasztságra és az ideiglenes bizottságokra, mert csak a vetési terv maradéktalan és időjében történő végrehajtásával biztosíthatjuk a városi és falusi dolgozók kenyérellátását.

Felsősimánd községben az ideiglenes bizottság megtette az előkészületeket az őszi vetési kampány sikeres lefolytatására.

Két szelektáló központot állítottak fel 8 triórral és ezek napi 8 órai munkával tízezer kiló vetőmagot tisztítanak meg.

A vetőmagvak csírázóképeségének ellenőrzésére 13 csíráztató központot létesítettek. Az ideiglenes bizottság már előre kiosztotta az egyéni gazdaságok vetési terveit, hogy minden dolgozó idejében készíthessen fel a munkára.

Három gépjavító központot is létesítettek a községben, ahol az őszi vetési kampányhoz szükséges mezőgazdasági gépeket javítják ki.

Ezekben a műhelyekben javították meg a község tulajdonát képező 25 vetőgépet, amelyet az ideiglenes bizottság öt körzetbe osztott és a dolgozóparasztság sorrendben vetési majd igénybe a vetőgépeket. Az egész őszi vetési kampány időjére a községet 12 körzetre osztották be, minden körzethez felelőse van és egy-egy körzethez 50 házat osztottak.

Nyilvántartást készített a felsősimándi ideiglenes bizottság a mezőgazdasági felszerelésekről és az őszi vetési kampány idejére 189 gazdasági felszerelés és 9 traktor áll rendelkezésre. A traktorok közül 5 a szentannai gépközponté, amellyel a felsősimándi dolgozóparasztság a tervelőirányzat tizenhét százaléka kötötték szerződést.

A jó munkabeosztás mellett azonban hiányosságok is mutatkoznak. A vetőmagvak tisztításának ellenőrzése nem történik meg és itt a kinevezett felelősök nem teljesítik feladatukat. Noha a vetési kampány megkezdésének küszöbén vagyunk, eddig mindössze 1000 kiló vetőmagot szelektáltak. Az ideiglenes bizottság és a helyi pártszervezet nem végez kellő felvilágosító munkát a dolgozóparasztság körében a vetőmagvak megtisztításának fontosságáról. Hiányosság az is, hogy nem fektetnek súlyt a tengeritörés megelőzésére, hogy a felszabadult földeket azután az őszi vetés alá szánhatnák fel. Az őszi vetési kampány sikeres lefolytatása érdekében a felsősimándi ideiglenes bizottságnak és pártszervezetnek oda kell hatniuk, hogy a kinevezett felelősök ne csak papíron szerepeljenek, hanem lelkiismeretesen ellenőrizzék úgy a megtisztítás, mint a csíráztató központok munkáját, mert csak így lehet biztosítani az őszi vetési kampány sikeres és tervezhető elvégzését.

A szovjet nép példát mutat

A moszkvai szerszámgépgyár dolgozóinak munkavállalásai a Nagy Októberi Szocialista Forradalom tiszteletére

A moszkvai szerszámgépgyár valamennyi osztálya színes falragaszokkal és termelési táblázatokkal van felkészítve. Ezek a falragaszok mind a munkabrigádok, sztahanovisták és a különböző osztályok új szocialista fogadalmait tartalmazzák a Nagy Októberi Forradalom 32-ik évfordulója tiszteletére.

Már szeptember elején valamennyi osztályban termelési értekezleteket tartottak. Egyhangúan elhatározták, hogy az évforduló tiszteletére, november 1-ig befejezik az ötéves tervet, így váltják be a Sztálinnak tett ígéretüket. A gyár egész munkaközössége részt vesz a szocialista versenyben. Eddig 396 munkás fejezte be az egész évi tervelőirányzatot.

„Alulírott Mihnevic esztergályos 5-6 évi normát teljesítettem. Fogadom, hogy a Nagy Októberi Forradalom 32-ik évfordulójára a tervet 275 százalékra teljesítem!” — mondja az üzem egyik sztahanovista munkása.

Más falragasz azt adja hírül, hogy Cseriszke csiszoló az októberi normát 325 százalékra fogja teljesíteni. A sztahanovisták példáját a többi munkások is követik.

Az évforduló tiszteletére az egyes osztályok munkaközösségei új típusú szerszámok készítését vették tervbe. Így az 5 számú osztály újfajta keményítővázat előállításához szükségű gép elkészítését vállalta, s annak sorozatgyártását november 1-én már meg is kezdik.

Eljen örökké a bolgár-román barátság!

A bolgár nép ezekkel a szavakkal üdvözi a bolgár-román barátsági hét alkalmából Szófiába érkezett RNK-küldöttséget. A bolgár könyvkiadók számos bolgárnyelvű fordításban nyomtatták ki a román írók műveit. A kirakatokban az RNK dolgozóinak vívmányait ábrázoló képeket állítottak ki. A román kultúra és a

bolgár-román barátság hetének kezdete óta eltelt néhány nap alatt, az RNK tudósokból, írókból és újságírókból álló küldöttsége állandóan bolgár karitásainak körében tartózkodott. A megbeszéléseken, amelyek igen tanulságosak voltak, mindkét ország kulturális forradalmának előrehaladására nézve, megvitatták

mindkét ország költészetének, próza- és drámai irodalmának fejlődését.

Szerdán este az RNK hadseregének művészi csoportja előadást rendezett a szófiai helyőrség számára. A román népi táncok és dalok igen nagy sikert arattak. Az előadás a két népi demokrácia hadserege barátságának megnyilvánulása volt.

A béke hivei összkínai értekezletének kiáltványa

PEKING. (Agerpres) Az Uj Kína hírügynökség a béke hivei összkínai értekezletének október 3-án közzétett kiáltványát közli:

A béke hiveinek összkínai értekezlete ünnepélyesen kijelenti az egész világ színe előtt: A kínai nép elszántan küzd a támadó háború ellen és támogatja a békét az egész világon. A béke hiveinek összkínai értekezlete hangsúlyozza, hogy az angol-amerikai imperialista blokk saját csődjét újabb támadó háborúval igyekszik elkerülni. Ez a blokk támogatja az örült fegyverkezési versenyt és katonai támaszpontok hálózatát építi ki: az Atlanti-szerződéshez hasonló agresszív katonai szövetségeket szervez és ugyanilyen agresszív jellegű „Csendesóceáni paktumot” szándékozik alakítani. Ez a blokk összegyűjti a német és japán hadsereg maradványait, hogy újabb támadásra használja fel a Szovjetunió, Kína és más államok ellen. Mindez újabb támadó háború veszélyét igazolja.

Szilárd meggyőződésünk azonban, hogy ez a veszély elkerülhető. Az imperializmus álnok és vad jellege valóban gyengeségét bizonyítja. Ma, 1949-ben a nemzetközi helyzet gyökeresen különbözik az 1939 és az 1914 évi helyzettől. Ma, a demokrácia és a béke nemzetközi tábora, élén a Szovjetunióval, erősebb, mint valaha. Ami az erejét illeti, jelentősen felülmúlja az imperialista blokkét. A Szovjetunió újjaépítő tevékenységének ragyogó sikerei, az új demokráciák valamennyi országának megszilárdulása és állandó fejlődése, a békemozgalom növekedése a világ összes országában, a kínai nép nagyszerű győzelme és a Kínai Népköztársaság megalakítása, valamint a gyarmati és félgymati országok szabadságharca, — jelentősen hozzájárultak a demokrácia és a nemzetközi béke megerősítéséhez.

A Szovjetunió nemrégiben kijelentette, hogy már 1947 óta birtokában van az atomfegyver, de továbbra is fenntartja az összes atomfegyverek megsemmisítésére és az atomenergia békés célokra való felhasználására vonatkozó régebbi javaslatát. Ez a nyilatkozat súlyos csapást jelentett az atomháborúra uszítók számára.

A kínai nép mindig a demokratikus békétábor oldalán állott. A kínai forradalom győzelme, az egész demokratikus békefront győzelmét is jelenti.

A mi óhajunk, hogy nagy szövetségünk, a Szovjetunió oldalán, a népi demokratikus országok és a

függetlenségük és szuverénitásuk megvédéséért harcoló összes népek oldalán küzdjünk a tartós béke megteremtéséért az egész világon. Ezért határoztuk el, hogy összhívjuk Pekingbe a béke hiveink ezt az értekezletét, amelyen országunk minden rétegének képviselője részt

vesz és hogy négygyűléseket és tömeggyűléseket szervezzünk az egész országban és ezzel mutassuk meg a kínai nép erejét és szilárd elkötelezettségét, hogy harcolni fog egy új agresszív háború ellen, a világ békéjéért.

Reszkessenek ellenségeink a béke

Kanton felé közeledik a kínai néphadsereg

Miközben a béke, demokrácia és szocializmus tábora világszeret a Kínai Népköztársaság megalakulását üdvözi, a kínai néphadsereg folytatja hadisikereinek sorozatát. Még a Reuter angol sajtóügynökség jelentése is elismeri a népi egységek gyors előnyomulását. Eszerint a néphadsereg tovább hatol előre déli irányban és szerdán már csak 30 kilométerre volt Kukongtól, amely fontos vasuti csomópont Kanton felé északra 200 kilométerre. Kukong városa Kantonnak, a nagy délkinai városnak első védelmi vonalához tartozik. A Kuomintang-hatóságok nagysietve elmenekültek Kukongból, Kanton és Kukong között az összeköttetés máris megszakadt.

Kinevezték a Szovjetunió pekingi nagykövetét

MOSZKVA. (Agerpres.) Csúcs-En-Láj, a Kínai Népköztársaság külügyminisztere táviratban válaszolt a szovjet kormány értesítésére, amely szerint a Szovjetunió fölveszi a diplomáciai kapcsolatot a Kínai Népköztársasággal. Csúcs-En-Láj kifejezte a kínai központi népkormány őszinte hálóját a Szovjetunió iránt, amely

elsőnek vette fel a diplomáciai kapcsolatot.

A Szovjetunió Legfelsőbb Tanácsának Elnöksége, N. Roszcsin nevezte ki nagykövetté a Kínai Népköztársaságba, a kínai központi népkormány pedig Van-Csiasziant küldte nagykövetként Moszkvába.

Az angolszász imperialisták magukhoz akarják ragadni a volt olasz gyarmatokat

NEWYORK. (Agerpres.) — Az Egyesült Nemzetek Szervezetének politikai bizottságában ismét megkezdődött a vita a volt olasz gyarmatok sorsáról. Az indiai delegátus, majd a holland kiküldött olyan javaslatokat tett, amelyek továbbra is halogatni akarták ezt a régen huzódó kérdést. Utánuk Manuilszki, Szovjetukrajna kiküldötte szólalt fel és élesen elítélte a kérdés halogatását. Megállapította, hogy az olasz békeszerződés megkötése óta két év telt el, de az olasz gyarmatok kérdését mind eddig nem lehetett elintézni. A

huza-vona oka az, hogy bizonyos érdekelt államok saját önző érdekeiket akarják érvényesíteni ebben a kérdésben, nem a béke és a biztonság érdekeit tartják szem előtt. Ezek az államok nem akarják tiszteletben tartani a gyarmati lakosság ama óhaját sem, hogy ténylegesen önálló államokat alkossanak. Erre a politikára jellemző az angol és amerikai delegátus beszéde, amelyet a politikai bizottság szeptember 30-i ülésén tartott. Ez alkalommal angol és amerikai részről olyan terveket mutattak

ügyéért kifejtett hatalmas lendületünk láttán!

A nép ereje legyőzhetetlen és a győzelem kétségkívül, a népé lesz. Harcoljunk a támadó háborút előkészítő amerikai és brit imperializmus cselszövései ellen.

Küzdjünk az amerikai és brit imperializmus eszközei, az Északatlanti paktum és az úgynevezett Csendesóceáni paktum ellen, melynek megalakítását az imperialisták jelenleg tervezik.

Harcoljunk a japán fasizmusnak az amerikai és brit imperializmus részéről való támogatása ellen, a mely Kína újabb előzölését készíti elő.

Követeljük a japán békeszerződés megkötésére vonatkozó értekezlet összehívását, amelyen vegyenek részt a Kínai Népköztársaság képviselői is.

Egyesüljünk a világ összes népeivel, amelyek egyenlő félként kezelnek bennünket és harcoljunk az összes nemzetek függetlenségének és szuverénitásának megvédéséért, a nemzetközi együttműködés megszilárdításáért; harcoljunk egy új támadó háború ellen, az egész világ tartós békéjéért.

Eljön a Kínai Népköztársaság — a béke erős bástyája a Távolkeleten!

Eljen a Szovjetunió — a demokratikus békétábor vezető ereje!

Eljen a Béke Híveinek Világkongresszusa!

Eljen a népi demokrácia és tartós béke!

ÖVÖ

A Román Munkáspárt aradmegyei bizottságának, a megye és a város ideiglenes bizottságainak lapja.

Taxa postala plătiți în numerar
conf. apr. Nr. 59352/947.

Szerkesztőség: Arad, Pețofi ucca 1
Telefon: 30—87.

Kiadóhivatal: Közúti utca 98.
Telefon: 20—76.

Tip. „GUTENBERG”.

Nevelőmunka az értelmiség körében*)

Írta: Iosif Chisinevschi,

a Román Munkáspárt Központi Vezetőségének titkára

A Román Kommunista Párt, Románia felszabadítása után különös figyelmet fordított a régi intelligenciát átnevelésére és a munkásosztállyal szoros kapcsolatban álló új, dolgozó értelmiség kialakításának problémájára, s ezt a feladatot kultúrforradalmunk szükségessége, sőt elkerülhetetlen részének tekintette. Az új típusú értelmiség megteremtéséért vívott harcban olyan kedvező feltételek segítettek és segítenek nekünk, mint a Szovjetunió Kommunista (bolsevik) Pártjának hatalmas tapasztalata a kultúrforradalom végrehajtása terén, valamint a Szovjetunió nagy katonai győzelme a fasizmus felett, amely egyúttal a népgazdaság szocialista rendszerének, a szovjet-demokrácia és ideológia-politikai rendszerének, a Szovjetunió szocialista kultúrájának is győzelme volt. A Szovjetunió győzelme az értelmiség legnagyobb része előtt meggingatta a burzsoázia tekintélyét, a burzsoázia kultúrájának és ideológiájának tekintélyét, s a román munkásosztály, pártjának vezetésével ezért tudta kiragadni a régi értelmiség képviselőinek többségét a burzsoázia befolyása alól, ezért tudta őket megnyerni a maga részére.

A tartalmára nézve szocialista, formájára nézve nemzeti, új kultúra felépítése, az új típusú, népéhez és a szocializmus ügyéhez hűséges értelmiség kialakulása, az ideológiai és kultúrfronton kiéleződött osztályharc viszonyai között megy végbe.

Pártunk központi vezetésének főtitkára, Gheorghiu-Dej elvtárs a Román Munkáspárt múlt év februárjában megtartott kongresszusán rámutatott arra, hogy „az idegen befolyás különösen könnyen talál bűvőhelyet az ideológia, irodalom, művészet és tudomány területén. Pártunknak ezért olyan kivételesen fontos feladata aktív harcot folytatni az ideológiai fronton az imperialista befolyás és a kapitalista országok rothadó kultúrája előtti megghajlás ellen”. A legveszélyesebb és legellenségesebb ideológiai áramlat a nacionalizmus; ez fertőzi meg értelmiségünk egy bizonyos részét. A hatalomból eltávolított és régi gazdasági bázisától megfosztott burzsoázia, felhasználja az értelmiség régi kádereivel fennálló kapcsolatát és a munkásosztály internacionalista világszemlélete ellen irányuló mocskos rágalomokkal igyekszik megakadályozni a káderek áttérését a proletáriátus politikai nézeteire, igyekszik meggingatni a román értelmiség és a többi nemzetiség értelmiségi közötti együttműködést. A burzsoáz és egyéb reakciós csoportok és ügynökségek a rágalmozó koholmányok terjesztésének legfőbb tüzfészek, annak az angol-amerikai propagandának szócsovéi, amely az értelmiség egy részében sovénizmus, kommunistaellenes és szovjetellenes hangulatot szít. Érezni lehet a nacionalizmus befolyását is, amelyet az amerikai imperializmus a fajgyűlölet felélésztésére használ.

*) Megjelent a „Tartós békéért, népi demokráciáért 1949 szeptember 30, 20 (47) számában.

Pártunk küzd mindenfajta nacionalizmus ellen, egyidejűleg pedig mind nagyobb és súlyosabb csapásokat mér a lelki bilincsbeverés mássik, ugyanilyen veszélyes maradványára — a kozmopolitizmusra, amely a burzsoáz-földbirtokos rendszerben az imperializmus szekeréhez kötötte a burzsoáz értelmiséget. A kozmopolita értelmiség egyes képviselőinek azon igyekezetét, hogy „haladó” álarcban egyes „tudományos” kiadványok hasábjain becsépezzék a mérgező eszméket, — a Párt kégyetlenül visszaverte. A „Bulletin Linguistique” című folyóirat, amely melléleg szólva csak francia nyelven jelenik meg, nyelvészeti tanulmányokat közölt a román nyelv kérdéseiről. E tanulmányok kozmopolita irányzatát a RMP központi elméleti és politikai folyóirata, a „Lupta de Clasa” („Osztályharc”) véges végig leleplezte. A „Revista de Ophthalmologie” („Szemészeti szemle”) című folyóirat által közölt orvosi irodalomban található kozmopolita irányzatokkal, a Román Népköztársaság Tudományos Akadémiájának elnöksége, különleges határozatban foglalkozott. Ez a határozat a tudományban megnyilvánuló kozmopolitizmus elleni küzdelem harcos elméleti alapja lett. Az utóbbi időben a RMP vezetésének kezdeményezésére még határozottabb tevékenység kezdődött, amely arra irányul, hogy kírtsák a kozmopolitizmust az irodalmi kritikából. Mindez természetesen igen nagy nevelő hatással volt értelmiségünkre.

A népi demokratikus rendszer így, a Szovjetunióban folyó kulturális építés tapasztalatait felhasználva, lépésről-lépésre hódította meg országunkban a kultúrfront legfontosabb állásait.

A régi értelmiség eszmei átalakításának és az új káderek haladó ideológiai szellemében történő nevelésének feladatát jelentékenyen megkönnyítette értelmiségünk osztályösszetételének változása. Az értelmiség soraiba ezrével özőnlöttek ez években a Párt által nevelt és kiemelt munkások, akik pártfunkcionáriusokká, magasrangú tisztekké, gyárigazgatókká és iskolaigazgatókká, az államgazdálkodás felelős munkásaivá lettek. Ez az új értelmiség — vér a munkásosztály véréből. Az új értelmiség elméleti színvonalának emelését nagymértékben elősegítették a pártiskolák. A párt- és szakiskolákat 1949-ben 1115-en végezték el, s jelenleg 933 tanuló oktatása folyik. A Stefan Georgiu nevet viselő pártgyűtemen, a Zsdánov nevet viselő központi pártiskolában, valamint a magyar nyelvű központi pártiskolában sokszáz munkás és paraszt tanult. Értelmiségünk osztályjellegének megváltoztatásában jelentős szerepet fognak játszani a különleges kétéves gimnáziumok (munkás-fakultás), amelyek pártunk útmutatása alapján az idén, összel alakulnak meg. Ezekben az iskolákban munkások fognak tanulni, akik később a főiskolákon folytatják tanulmányaikat.

A népművelés reformjáról szóló

törvénnyel gyökeresen újjáalakult a köztársaság közoktatási rendszere. A népművelés új rendszerének célja: olyan káderek kiképzése, amelyek megfelelnek a szocialista társadalom építői elé kítűzött követelményeknek. Az iskolának új értelmiséget kell nevelnie, amely szoros kapcsolatban áll a dolgozóknak a szocializmusért vívott harcával; magas szakképzettségű, széles politikai és kulturális látókörű szakembereket kell adnia. Az új iskola ideológiai alapja a proletáriátus pártjának világnézete: a marx-lenini tanítás. A reakciós filozófiát hordozóival együtt kiűzték az egyetemekről. Amikor tudományos alapokon újjászerveztük az összes tantárgyak előadásait a főiskolákon, tanszéküket létesítettünk a marxizmus-leninizmus alapjait, a politikai gazdaságtant és a dialektikus és történelmi materializmus számára. Az 1948—1949 tanévben ezek a tanszékek a legtöbb karon működtek, s mintegy 30.000 egyetemi hallgatót oktattak. E tanszékek létesítése a jövő értelmiség széles tömegének nyújt lehetőséget arra, hogy elsajátítsa a marxista-leninista elméletet és annak segítségével helyesen tájékozódjék a nemzetközi és helyi politikai kérdésekben.

Nem csupán a tanulás jellege változott meg, de a tanulók osztályösszetétele is. A népművelési reform szélesre tárta az iskolák kapuit a dolgozók gyermekei előtt és ennek következtében még jobban felfrissültek értelmiségünk káderei. A népművelési minisztérium végrehajtja a kultúrforradalom feladatait s Pártunk felhívására átképző-tanfolyamokat létesített az előadó tanárok valamennyi rétege számára. A múltévben ezeket a 2—4 hónapos tanfolyamokat 33.193 közép- és elemi iskolai tanító látogatta, az idén nyáron pedig mintegy 45.000 ember volt tanfolyamon. Az állami könyvkiadó 1948—49-ben 6.300.000 új tankönyvet bocsátott ki. Ezeket a tankönyveket a munkásosztály ideológiájának alapján állították össze. Nem csupán a tanulók számára szolgáltak kitérő segédkönyvekkel, de jelentékenyen elősegítették a tanítók számára is a helyes tájékozódást.

Ugyanilyen alapon folyt a tudományos intézmények átszervezése is. A Román Népköztársaság Tudományos Akadémiáját a Szovjetunió Tudományos Akadémiájának mintájára szervezték át. Jelentős lépések történtek abban az irányban, hogy az Akadémia a szocializmus építésének szolgálatába állított tudományos tevékenység vezérkarává legyen. Sok akadémikusunk és a tudomány többi kiválóságai, a Párt útmutatásaitól vezetve, sokrétű támogatás mellett, gyümölcsöző tudományos kísérleti munkát folytatnak az intézetekben és közvetlenül a természetben is: feldolgozzák az ország természeti kincseinek kiterjesztésével, az ipar további fejlesztésével és a mezőgazdaság szocialista átalakításával, az Állami Terv által kitérő feladatok végrehajtásával kapcsolatos problémákat.

Értelmiségünk ideológiai és tudományos színvonalának további emelésére széles perspektívákat nyitnak meg a pártunk kezd mélyezéséből létesített tudományos társaságok, amelyeknek fiókjai vannak az ország minden részében, mint például a történelmi és filológiai és a folklorista társaság, a fizika-matematikai társaság, az orvostudományi társaság, a természettudományi, földrajzi és jogtudományi társaság.

Rozságuok értelmiségének marxista-leninista nevelését nagymértékben előmozdító tényező volt a Szovjetunió és a SzK (b) P felbecsülhetetlen elméleti segítség. Pártunk, valamint országunk valamennyi tudósa, az irodalmi és művészeti vezető személyiségek számára pótolhatatlan iránymutatást jelentettek a SzK (b) P központi bizottságának ideológiai kérdésekben hozott határozatai és feljethetetlen A. A. Zsdánov elvtársunk ugyanezen problémákkal foglalkozó beszédei, valamint a tudomány és művészet területén magas eszmi színvonalon folytatott viták, a SzK (b) P központi bizottsága határozatainak széleskörű népszerűsítése az értelmiség soraiban és a néptömgek között. Gyakorlati alkalmazásuk országunk viszonyaira és a szükséges tanulságok levonása hatalmas fegyvert jelentettek számunkra, amelynek segítségével komoly fordulatot hajtottunk végre az ideológiai fronton. Tudományos munkásaink alaposan tanulmányozták és elsajátították az élenjáró tudományt — a szovjet tudományt. Traian Savulescu professzor, a Román Tudományos Akadémia elnöke mondotta, hogy a micsurini tanok biológusaink tevékenységének irányítóivá lettek. A szovjet tudomány és kultúra vívmányainak, valamint felhasználásuknak és módszerüknek szélesebbkörű terjesztése céljából, Pártunk kezdeményezésére 1947-ben megalakult a Román—Szovjet Tudományos Intézet. Ez az intézet két év alatt 2400 cikket és tudományos munkát fordított román nyelvre szovjet folyóiratokból, 3000 konzultációt és 505 előadást tartott különböző tudományos témákról. Az utóbbi időben az intézet két tudományos konferenciát tartott. A micsurini tan — a szovjet biológiai tudomány diadala és „a szovjet rendszer a világ leghaladóbb demokráciájának alapja” témakörből. Az intézet ülésein egyedül az idén, májusban hétezer hallgató vett részt az értelmiség köréből.

Értelmiségünknek a szovjet tudomány és kultúra segítségével történő nevelésében különösen fontos szerepe van az ARLUS-nak. (A Román Szovjet baráti kapcsolatok társasága). Az ARLUS hatalmas kulturális és nevelőmunkát folytat a falusi értelmiség soraiban. Az értelmiség képviselői közül közel 560.000-en az ARLUS tagjai. Az ARLUS hálójában 100.000 példányban jelenik meg. Hasonló, igen hasznos munkát végez „A Román—Szovjet Barátság Háza”. A szovjet irodalom mind szélesebb körben terjed az országban, ezen nevelődik egész értelmiségünk és általában az egész olvasótábor. Íróink és művészeink a szovjet íróktól és művésztől tanulják, hogyan lehet pártos, szocialista-realista szemlélettel alkotni műveket alkotni. Ebben az irányban igen nagy segítség volt a szovjet művészet mestereiből álló

küldetés romániai utazása, amelynek során Vera Muchina, Alexandrov, Ojztrach, Oborin, Barszova, Lepesinszkája és mások, valamint Alexandrov, Mojszejev és Dunajevszkij vezetésével több híres együttes és a Pjaticij-kórus is vendégszerepelt országunkban.

Az értelmiség nevelése terén igen nagy jelentősége van a Romániai Munkáspárt ama működésének, amely a marxista-leninista elmélet terjesztése terén fejt ki. Az RMP kiadóvállalata összesen mintegy 20 millió példányban adta ki a marxista-leninista irodalom alkotásait, amiből a marxizmus-leninizmus klasszikusai négy millió példányt képviselnek.

Különösen széles körben — egyéni tanulás útján és ezernyi tanuló körben és tanulócsoporthoz, a párt-szervezetek közvetlen felügyelete alatt — tanulmányozzák Sztálin elvtárs zseniális művét, „A Szovjetunió Kommunista (bolshevik) Pártjának rövid története”. Ezt a könyvet Romániában 625.000 példányban adták ki. A Párttörténet tanulmányozó tanulóörök és csoportok nagy része az értelmiség képviselőiből áll.

A Pártunk által irányított sajtónak nagy szerepe van az értelmiség marxista-leninista nevelésében. A „Scântea” („Szikra”) a Párt központi lapja, rendszeresen közöl cikkeket a marxizmus-leninizmus kérdéseiről.

40.000 példányban jelenik meg a „Lupta de Clasa”, az RMP központi vezetőségének elméleti és politikai folyóirata. A folyóirat nagy figyelmet fordít a tudományra, irodalomra, művészetre és népművelésre és kritikái szemlélet közlő a kiadott művekről. Az értelmiség körében nagyrabecsülik a „Contemporanul” című hetilapot is.

Az osztályellenségnek a művészetből és irodalomból való kiűzéséért folyó harc — késhegyre menő harc volt. Amint a munkásosztály politikai és gazdasági pozíciói megszilárdultak, ez a szakasz volt azon kevés területek egyike, ahol az ellenség még menedéket talált magának. A reakciós elemek itt a leg-
ravaszabb és nehezen leleplezhető fogásokat alkalmazták. A Párt segített az íróknak és művészeknek, hogy kimeneküljenek ebből a zsákutcából, megszabaduljanak a művészettel kerékes terrorjától, segít nekik megszabadulni a dekadens burzsoá művészet befolyása alól, legyőzni a formalizmus és kozmopolitizmus irányzatát, segíti őket abban, hogy megismerkedhessenek a dolgozók életével és harcával, átvehessék a munkásosztály világnézetét és alkotásait a párhússággal átítatott művészet magas színvonalára.

Ebben az irányban kemény munka folyik a központi vezetőség közvetlen irányítása alatt. A Párt Központi Vezetősége, csupán a legutóbbi hónapok során két értekezletet tartott a művészet és irodalom kiválóságával — a zenei alkotás és az irodalomkritika kérdéseiről.

A párt-sajtó — nagyereű fegyvere a Pártnak abban a harcban, amelyet a marxista ideológiáért folytat az irodalom és művészet terén. A „Scântea” így rendszeresen fellépett az imperialista ideológia és kultúra befolyása, a burzsoá kozmopolitizmus ellen, leleplezte az osztályellenségnek az országon belüli ideológiai fronton indított tá-

madásait, közölte a tudomány, irodalom és művészet élenjáró személyiségeinek cikkeket, a kultúrfront munkásait nemzeti kultúránk haladó multja iránti szeretet és e mult értékeinek megőrzése szellemében nevelte, küzdött a formalizmus ellen és a művészetek mestereinek a szocialista építés érdekeivel kapcsolatos új témákat adott. A Párt központi lapjában közölt és a többi sajtóban kommentált több cikk értelmiségünk soraiban élénk visszhangra lelt s irányítóként szerepelt a munkában.

A sajtóban széleskörű kritikai megvitatásnak vették alá az elmúlt két évben rendezett képzőművészeti kiállításokat.

A Párt vezetése alatt folyó munka meghozza gyümölcseit az irodalomért és művészetért folyó harcban. Sok költő, prózáíró, színpadi-szerző, zeneszerző, festő és szobrász szolgálja országunkban a dolgozók érdekeit és a szocialista építést. Egyes írók és művészek, akik még kitérnek régi ideológiai álláspontjuk mellett, a mai napig sem veszik észre való életünkben az alkotó lelkesedés forrásainak hatalmas gazdagságát és sokoldalúságát, nem veszik észre a munkásosztály hősi harcát, amelyet az Pártunk vezetése alatt vív az új szocialista társadalom felépítéséért. Műveik ezérem olyanok, mint a meddő virág: tartalmatlanok és szavak és fogalmak sekélyes játéka alapszanak. Pártunk harcának eredményeként színházaink műsora, amely a multban a nyugati dekadencia hinárjába ragadt, most teljesen megváltozott. Túlnyomórészt szovjet színművek szerepelnek rajta. Megjelentek a színpadon a munkásosztály életéről és harcáról szóló, nagysikerű új román darabok is. („Bányászok”, „Választás” stb.)

A filmszínház — amely a multban a kozmopolitizmus egyik legmérgezőbb fegyvere volt —, most szintugy megszabadult a szociális valóságot elferdítő befolyástól, a szexuális- és bűnözőtárgyú filmekről, amelyeket főleg az amerikai filmgyártás készít. Filmvásznaikon ma főleg szovjet filmeket adnak; ezek a tömegek nevelésének legfontosabb eszközei. Különösen nagy hatást gyakorolt tudományunk kiválóságaira és egész értelmiségünkre a „Becsületbiróság” című szovjet film.

Az írók és művészek nevelése terén még vannak komoly hiányosságok. A Párt vezetésével széleskörű vitákat folytattunk, amelyeknek döntő jelentőségük van művészetünk és irodalmunk szo-

cialista realizmus szellemében történő további fejlesztésére, de még nem tudtuk megfelelő mértékben kinevelni a párhússággal áthatott irodalmi és művészeti kritikusok kádereit.

A Párt munkájában, amely az értelmiség nevelése és átnevelése terén folyik, a legfontosabb feladat a nacionalizmus minden maradványától megszabadult, igazi, szocialista hazafiság elmélyítése, a haza, a Román Népköztársaság, a szocializmus rendszere iránti szeretet és a dolgozó nép iránti hűtalan szeretet és hűség elmélyítése.

Abból a célból, hogy az értelmiség, különösen a tudomány és művészet mestereit áthassa a dolgozók iránti tisztelet, hogy megismerhessék a munkásosztály és a parasztság hősi munkáját, közelebbről megismerkedhessenek az anyagi értékek előállításával és alkotásával, azokkal, akikkel szemben a burzsoázia lenézésre nevelt az értelmiséget, — már kezdetben megszerveztük a gyárak, üzemek, bányák látogatását, s a tudomány és művészet kiváló személyiségei nemsokára már nem csupán kirándulóként utaztak el a munkásközpontokba, de a gyárakban és a falusi kulturházakban előadásokat, irodalmi estéket tartottak és tartanak, irodalmi körök és képzőművészeti kiállítások szerveződnek.

Az írók és költők a Párt felhívására gyárakba, bányákba és a nagy, új építkezések helyére utaztak, hogy felkeressék a lelkesedés új forrásait és az irodalomban kifejezésre juttassák országunk új életének sarjadását. Így született például Davidoglu színműve, a „Bányászok”, amelyet szerzője úgy írt, hogy hosszú ideig élt a Valja-Giului bányászai között.

Már az első falusi kollektív gazdaságok megalakulása előtt is, román írók és költők kísérték minden egyes brigádot, amelyet a párt-szervezetek küldtek a falvakba, hogy segítséget nyújtson a dolgozó parasztságnak a kollektív gazdaságok felépítésében.

Az értelmiségnek a szocialista hazafiság szellemében történő nevelése terén, fontos tényező a dolgozó népünk harci multjának, valamint mindannak propagandája, ami élenjáró a román kultúra multjában.

Sok új szépirodalmi, drámai és költői művet sugalt a dolgozók forradalmi harcának és pártunk hősi harcosai élettörténete. A képzőművészet terén számos mű foglalkozik az 1948-as forradalomnak, az 1907-es parasztfelkelésnek és a munkásosztály 1933-ban vívott harcának történetével. Új zenei művek születnek, amelyek a román folklore gazdag kincses-tárából merítenek lelkesedést.

Ily változatosak a formák, amelyek segítségével Pártunk a hazafiság szellemében neveli s arra tanítja az értelmiséget, hogy alkotásaiban és mindennapi munkájában harmonikussá hangolja össze a hazafiság eszméjét a proletár internacionalizmus eszméjével. Pártunk a sztálini elvek győzelméért küzd: olyan kultúráért, amely formájára nézve nemzeti, tartalmára nézve pedig szocialista. Ezt a nagy sztálini alapelvek értelmiségünk sikeresen teszi magáévá.

A kultúra mestereinek mozgalma a béke védelmében, megmutatja a román értelmiség tömegeire gyakorolt hatalmas befolyást.

A kultúra mestereinek a béke védelmében az idén márciusban tartott bukaresti kongresszusa, amelyen az egész ország értelmiségének több, mint 800 képviselője vett részt, kimagasló esemény volt a Köztársaság kulturéletében, amely egyidejűleg világosan megmutatta azt is, hogy a román értelmiség csatlakozott a béke, demokrácia és szocializmus frontjához, amelyet a nagy Szovjetunió vezet. A kongresszus magáévátette a főváros munkásságának javaslatát a tudomány és kultúra elterjesztését célzó társaság megalakításáról. Ezt a társaságot nemrég meg is alakították.

A régi értelmiség átnevelése és új kádereknek a dolgozók soraiból való kialakítása terén, pártunkra még igen sok munka vár. Egyáltalán nem vagyunk hajlamosak arra, hogy megelégedjünk az elért sikerekkel, mert jól tudjuk, hogy az ideológiai fronton sokkal éberebbnek kell lennünk, mint az osztályharc bármelyik frontszakaszán. Bizonyosak vagyunk azonban affelől, hogy pártunk, amely a szocialista szovjet kultúra megteremtésének nagyszerű példáját követi és elsajátítja a gazdag forradalmi szovjet tapasztalatot, a néphez kapcsolódó és a népet szolgáló új típusú értelmiség kialakításában, új, döntő sikereket fog elérni.

Lenin, Sztálin lángeszű tanalnak ragyogó sugaraitól megvilágítva, az RMP vezetése alatt, a Román Népköztársaságban ilyen értelmiség születik s még aktívabb részese lesz dolgozó népünk harcának, amelyet az a szocializmus felépítéséért, a békétábor megerősítéséért, annak a tábornak megerősítéséért folytat, amelynek élén a népek nagy vezérének, a tudomány legnagyobb mestereinek, Joszif Visszarionovics Sztálinnak vezetése alatt, a nagy Szovjetunió áll.

Az Állami Könyvkiadó kiadásában magyar nyelven megjelent

AZ ÁLLAMI TERV

Tartalmazza Gheorghiu-Dej, első miniszterelnök-helyettesnek a törvényjavaslat benyújtásakor a Nagy Nemzetgyűlés előtt elmondott beszédét, a képviselők hozzászólásait és a törvény teljes szövegét. Magyarázó ábrákkal és grafikonokkal.

Ára 20 lej

Kapható minden könyvesboltban. Póstán is megrendelhető **Centrul de Difuzare a Cărtii Cluj, str. Hera 8 cimen.**

A materializmus és a dialektika diadala Pavlov műveiben

Kivonatossan közöljük Zörgő Benjámint egyetemi tanárnak az „Útunk” október 1. számában megjelent alábbi cikkét:

1849 szeptember 27-én született Rjazan körzetben. Apja pap, emberré nevelője pedig az orosz demokratikus forradalmi mozgalom.

A cári uralomnak, Európa zsoldárának elnyomása elleni küzdelemben születnek meg a mult században az orosz demokratikus forradalmi eszmék és az orosz haladószellemű tudomány, amely a világ leghaladottabb tudománya a szovjettudomány méltó előzménye és talajjelölője. — Az eszmék és a tudomány világa volt XIX. század közepe táján és a század második felében a cári és földesúri elnyomás elleni küzdelemben egyik legizgalmasabb frontszakasza. A harcot a tudomány és gondolkodás legjelesebbjei: Herzen, Csernyevszkij, Pjarsav, Bjelinszki, Prigorov és mások vezették. Tanításai és nyomott tömegek szabadságigényéből és haladásköveteléséből nő ki és így természetesen erős viszhangra talál. Különösen a természettudományok iránti érdeklődés, a materialista természettudományos gondolkodás egyesül a haladószellemű fiatalság forradalmi akaratával és válik a forradalmi cselekvés fő fegyverévé. Kialakul a fiatal természettudományos kutató egy sajátos típusa, akiben a tudományos megismerés lendülete egyesül a forradalmi szenvedéllyel s aki kiméletlenül tör a valóság megismerésére és törvényeinek felfedezésére. Ezt a típust személyesíti meg valóságosan a „Bazarovok” legjelesebbike, Ivan Petrovics Pavlov, aki életének mind szürke, mind rendkívüli eseményeit, betegségét, sőt még a halálát is elsősorban az élet törvénytöréseinek megismerését szolgáló kísérletek tekintette.

Pavlov, miután apja akaratának engedve, elvégezte a papi középiskolát, a demokrata forradalmi eszmék hatására benne kialakult természettudományos érdeklődésnek megfelelően, beiratkozik a pétervári egyetemre, majd a katonai orvosi akadémiára. Tanulmányait aranyérmes kitüntetéssel végzi el. Huszonegyéves korában már önálló kutatási eredményekkel lép még tudományos környezetbe. A szív működésével és vérkeringéssel foglalkozik és felfedez két addig ismeretlen ideget, amelyeknek a szív táplálása szabályozásában van fontos szerepük. Később az emésztés folyamatát kutatja. Ezen a téren elért eredményei által csakhamar magára vonja az egész világ tudományos körtjeinek figyelmét. Tudományos adatok alapján határozottan megdönti az akkori fiziológiában divatos vitalista felfogást, amely szerint a táplálkozás útján a szervezetbe kerülő élettelen anyagoknak (tápláléknak) az élő szervezetbe való beépülése, tehát élő anyaggá válása valamilyen megfoghatatlan életerő csodálatos hatásának köszönhető. Nagy horderejű felfedezéseket tesz a gyomor és a bélfalak és általában az egész emésztőcsatorna nedvkiválasztásával (a tápanyag fermentációjával) kapcsolatban. Megállapítja az emésztőszervek

működésének egészen távoli összefüggéseit, így például az agyműködéssel való szoros kapcsolatot, hangsúlyozva a központi (az agy közvetítése útján kapott) ingerhatások szerepét az életműködések vezérlésében.

Pavlov ezekben a kutatásokban egészen új módszerekhez folyamodik. Zseniális újításai közé tartozik a „látszat-tétel” és az u. n. „kisgyomor” előállítás. A kísérleti állat (kuty) gyomrának egy részét kivarrta a hasfalra, anélkül, hogy a gyomor és ideghálózata, valamint mirigyrendszere megsérült volna, az állat nyelőcsővéből pedig egy kivezető csatorna segítségével kivezette a megevett ételt a szabadba. Így sikerült az éhséggel és táplálkozással kapcsolatos élettani folyamatok „titkaiba” behatolni, sikerült az emésztőszervek működését követni és megfigyelhetővé tenni. Az emésztés élettanával kapcsolatos nagyjelentőségű eredményeinek elismeréséül Pavlovot 1904-ben a Nobel-díjjal tüntették ki.

1903-tól kezdve Pavlov még nagyobb feladatokat tűz maga elé; a központi idegrendszer, különösképpen az agy élettanával kezd foglalkozni. Már az emésztéssel kapcsolatos kutatásai alatt meggyőződött a központi idegműködések döntő jelentőségéről, a szervezet minden életműködésének szempontjából. A materialista I. M. Szeccenovnak, az orosz fiziológia megalapítójának, az az agy reflexeiről írt betiltott könyve is ebbe az irányba terelte érdeklődését.

Az agyműködés törvénytörésének felfedezése által Pavlov olyan területet tett az emberi megismerés számára hozzáférhetővé, amely eddig az idealisták számára kifürkészhetetlennek látszott s amelyen az egymásután következő kizsákmányoló osztályok „írastudói” a miszticizmus legkülönbözőbb válfajait tenyésztették, hogy megbénítsák vele az emberi értelem és cselekvés törtenemalkotó erejét.

Pavlov előtt, a különböző szellemi tevékenységeket — a lelki életet, — érzelmeket, gondolkodást, akaratot, stb. természetfeletti erők megnyilatkozásának, anyagtanon folyamatoknak tekintették, amelyek a testi működésekkel legfeljebb csak kölcsönhatásban, vagy valamilyen felsőbbrendű akarat által előre elrendelt összhangban lehettek. Azok viszont, akik a lelki élet biológiai összefüggéseit keresték, misztikus ösztönelméletekben sikkasztották el a valóságot. Pavlov kutatásai a legszigorúbb tudományos objektivitással döntik meg az idealizmus minden válfaját, az animizmustól kezdve a polgári biológizmusig és a tények ellenállhatatlan erejével bizonyítják azt, amit a proletariátus nagy tanítómesterei állítottak. Azt, hogy a szellemi működések a legfelsőbb fokon szerveződött anyagok, az agynak a megnyilvánulása; és hogy ezek a megnyilvánulások csak a környezethatás formáló ereje következtében jönnek létre. Az idealisták között is találunk olyanokat, akik elismerik, hogy a szellemi tevékenység az agyműködés következménye, azonban ők az agy-

működés kibontakozását eleve elrendelt belső önkifejlés és öntörvényesség, tehát valamilyen bűvös erő a priori szűke elfogadása alapján magyarázzák. Pavlov ezzel szemben a legmagasabb fokú idegműködést, az agy működését nem szakítja ki a valóságból, hanem a valóság bonyolult összefüggéseiben, a környezettel való reális hatásvi-szonylataiban ragadja meg és ez teszi lehetővé számára, hogy valóságos mozgástörvényeit felfedezze.

Pavlov agyfélteles kutatásai a feltételes reflexek felfedezésével indulnak és azután tovább bontakoznak a mestor és tanítványának munkájában, kiterjedvén az agyműködés legkülönbözőbb formáinak és fejlődéstörvényeinek a feltárára.

Mit a feltételes reflex? Ha szemünkbe erős fény hatol, pupillánk automatikusan összehúzóódik, ha légszívónkba valamilyen ingerlő anyag jut be, önkéntelenül köhögni kezdünk, ha ujjunkat megszurjuk vagy megégetjük, automatikusan elrántjuk kezünket, ha nyelvénkre valamilyen erős ingeranyag kerül, automatikusan kiváltódik a nyálképződés. Ezek a jelenségek külvilági ingerekre adott örökletesen meghatározott válaszok, u. n. abszolút reflexek, amelyeket az ingertörténés a szervezetre való közvetlen hatásával váltja ki. A különböző szervek működését azonban nemcsak ezek a közvetlen hatások váltják ki, hanem közvetített hatások is. Így pl. ha a kutyának a táplálékkal együtt valamilyen eddig közömbös inger adunk — az eredeti kiváltó ingerhez csatolt közömbös inger jelzéssel változik (bizonyos ideig). Közömbösség megszűnik és helyettesítheti az eredeti adekvát ingert, vagyis kiválthatja a szervek működését, ez esetben a nyálkiválasztást. Ugyanaz az eset az embernél, amikor pl. citromot lát, vagy a citrom szót hallja, megindul a nyálkiválasztás, pedig a nyálmirigyekre még semmiféle inger közvetlenül nem hatott. Milyen összefüggés van a nyálmirigy működése és egy bizonyos hangképlet, látásinger, vagy ingeregység között? Eredetileg, örökletesen semmi. A kapcsolat az agyműködés közvetítésével a környezethatás következtében alakul ki, tehát feltételezi a környezeti hatásokat. Ezért az ilyen kapcsolatok révén kiváltott működéseket Pavlov feltételes reflexeknek nevezte el. Ilyen feltételes kapcsolatok alapján fordulunk oda, ahol nevéket kiejtik, értjük meg embertársaink beszédét, szomórodunk el a csújtó híre, irtózunk a foghúzóástól; vagyis ilyen feltételes kapcsolatok által ismerjük meg a valóságot. Az új kapcsolatok az agyban lefolyó különböző idegműködések között jönnek létre, de nem önkifejlés alapján, hanem kizárólag a tudatunktól függetlenül létező valóság reánkható mozgásának feltétele mellett. Pavlov tanításai tehát ugyanazt bizonyítják élettani alapon és élettani megfogalmazásban, amire Lenin tükrözélmélete tanít, hogy tudatunk nem egyéb, mint a tőle függetlenül létező valóság tükrözése.

Az idealista tudomány képviselői meghamisították Pavlov tani-

tását. Egyesek azért hamisították meg, hogy megcáfolhassák, mások pedig azért, hogy az idealista felfogás szolgálatába állítsák. Az idealista bírálók s a látszólagos követők egyaránt képtelenek voltak a pavlovi tanítások dialektikáját és materializmusát együtt felfogni és magukéva tenni. A mechanikus materialisták formailag elfogadták ugyan Pavlov tanításait, a valóságban azonban ennek a mechanikus értelmezése és alkalmazása által megfosztották valóságábrázoló és valóságformáló erejétől. A szellemtudományos felfogás hívei pedig a materializmustól való félelmükben metafizikussá hamisították Pavlovot és úgy cáfolták. Közismert az idealistáknak az a kifogása Pavloval szemben, hogy a cselekvő emberi szellemet figyelmen kívül hagyja, hogy számára az ember nem egyéb, mint a külvilág ingereire gépiesen reagáló automata.

Pavlov tanai minőségileg különböznek mindenféle polgári idealista és mechanikus tanítástól. A polgári kutatók is igyekeztek vizsgálni a legfelsőbb idegműködéseket, azonban a hibás elméleti alap és rossz módszer alkalmazása miatt eredményeik nem vezethettek a kérdés megoldására. Addig, amíg ők erőszakos műtéti beavatkozással próbálták a „titkos” szervhez hozzáférkőzni, — és ezáltal magát a működést változtatták meg, — addig, amíg ők csak egy-egy sztatikus pillanatfelvételt igyekeztek szerezni a kérdéses folyamatokról, addig Pavlov, zseniális módszerének — a feltételes reflexek módszerének — segítségével, az agyműködések a maguk természetes lefolyásukban, gazdag és sokrétű kibontakozásukban ragadja meg.

Pavlov természettudományos eredményei teljes mértékben igazolják a dialektikus materializmust. Pavlov nem ismerte elméletileg a marxizmust, de az a valóság, amit olyan szenvedélyesen kutatott, kényszerítette a tudóst, hogy kutató gyakorlatában, anélkül, hogy tudna róla, dialektikus materialista legyen. Szüneteltyes igazságkeresése, forradalmi törekvései tették Pavlovot a „tudomány bolsevikjévé”.

A demokrata forradalmár, a tudomány bolsevikje azonban csak élete vége felé jutott el oda, hogy a szó teljes értelmében bolsevikké váljon. Egész életében gyűlölte a cári és a földesuri elnyomást. Egész munkássága alatt tapasztalta, hogy a cári kormány sem anyagilag, sem erkölcsileg nem támogatja a haladószellemű tudomány fejlődését, sőt a legkülönbözőbb módszerekkel akadályozza. Ő maga is csak 1910-ben tudott kiharászni a kormánytól egy kisebb összeget a kutató intézet kiépítésének céljára.

A szovjet hatalom első pillanattól kezdve felismerte és értékelte tudományos munkásságát és hazafiságát. A forradalom utáni nehéz időkben a Népbiztosok Tanácsa külön rendelettel biztosította tudományos kutatásainak folytatását és továbbfejlesztését, munkájának kiadását és személyes szükségleteit. A rendeletet maga Lenin írta alá. A szovjet kormány segítségével Pavlov intézete hatalmas fejlődés-

(Folytatás a 12-ik oldalon.)

Az aradi színjátszás százhetvenöt éve

Irta: BAKÁCS BÉLA

Az aradi színészet multja, a hűbéri rendben, a kapitalizmus virágzó és rothadó szakaszain vezet át napjainkig, amikor a föld egyhatodán kiépült a szocialista társadalmi rend és már megkezdtek a kommunizmus építését.

Ha eltűnődünk az aradi színészetnek a felszabadulás előtti történetén, nem találunk abban egyetlen pillanatot sem, amelyet irigyelelnünk kellene. A legrégebb nyomokat 1774-ből, tehát 175 évvel ezelőtti időből találjuk az aradi színház történetében. Tudjuk, hogy egy vándortársulat járt akkor városunkban, de hogy az a társulat kikből állott, milyen nyelven játszottak, arra nézve nem találunk feljegyzést.

Természetesen a hűbérurak ugyanúgy mint kizsákmányoló utódaik a burzsoák, nem a dolgozó nép tanítására, felvilágosítására szánták, a minden társadalmi rend egyik legfontosabb kulturintézményét, a színházat, hanem arra, hogy a dolgozó népet elzárva a színháztól, saját tunya életüket tegyék kevésbé unalmasá. A színész és eretvágo borbély az ő szemükben ugyanazt a célt szolgálta és bár szükségük volt rájuk, mégsem vették emberszámba őket. A színésznőket szabad prédának tekintették és azokat külön, mint nőket is kizsákmányolták.

A felcseperedő polgárság alig várta,

hogy átvegye a földesurak szerepét, vagy legalább osztozzék a hűbérurakkal a dolgozó nép kizsákmányolásában. Párisban kitört a polgárság forradalma, amely a hűbérrendnek erőszakos felbontását jelentette ugyan, de nem volt célja felszámolni magát a kizsákmányolást.

Az első adatok után csak 1813-ból találunk feljegyzéseket az aradi színjátszás multjából, amikor az első magyar társulat kísérletezett Aradon sikertelenül. 1813-ban már néhány napig itt játszik Kilényi és Láng színigazgatók társulata. Ez a társulat Shakespeare Hamletje mellett több fel nem jegyzett darabot játszik, sőt bemutatja egy helyi szerző, Nagy László „Öthatalmi tor Aradon” című színművét, amely valószínűleg az „5 halmáról nevezetes szomszédos Glogovac községben játszódott.

1816-ban az akkor még 15.000 lejtet számláló Aradon megkezdtek az állandó színház építését. Ez a színház 1820-ban készült el és addig a mai Kölcsey és Frimu utcák sarkán levő házban, egy fából épült gabonaraktárban játszottak. Mint említettük, 1820-ban felépült a színház, a mai Uránia mozi épülete, amelyet az oravicai színház mellett országunk legrégebb színházépületének ismernek. A színházat temesvári gépészek szerelték fel, gertya, mécses, majd később petroleum lámpákkal. Ebben a színházban a megnyitón szereplő német színtársulat után az első magyar társulat Kilényi Dávidé volt, akinek tagjai közé a széphangu Dérnyé is tartozott. 1836-ban nemzetiségi versengés folyik a színház körül. Egymást váltják fel a magyar és német színészek, hosszabb, rövidebb időre a színházban.

Az 1843 márciusi forradalom előszele már 1847-ben érezhető. Az együttélő románságnak akart kedvezni Gocs Ede társulata azzal, hogy három románul beszélő tag eljátszotta egy

Popovics nevű román ügyvéd által fordított darabot. Az előadásnak hatalmas anyagi és erkölcsi sikere volt.

A március 15-iki események híre

17-én érkezett el városunkba. A színházban összegyűlt közönség hangosan követelte, hogy a műsorra tűzött darab helyett, Katona József Bánk Bán című tragédiáját játsszák. Követelték a 12 pont felolvasását is. A színigazgató a függöny előtt dadogva hivalkozik arra, hogy a cenzor nincs jelen és cenzurálatlanul nem tűzhet ki sem miféle műsrot. Közben egy Sodorai Sándor nevű fiatalember felugrik a színpadra és elszavalja Petőfi Nemzeti Dalát és felolvassa a „Márciusi Ifjúság” kiáltványát. A közönség ezt hatalmas éljenzéssel fogadja és utána az uccúra vonul tüntetve a szabadság eszméjé mellett. A szabadságharc leverése után a bujdosó színészek egyrésze Aradra jön és a színpadon igyekeznek folytatni a harcot, amelyet a csataterén be kellett szüntetniük.

Az úgynévezett kiegyezés után, a polgárság városunkban is bekapcsolódik a kapitalizmus virágzó korszakába, a mások munkáján való gyors meggazdagodás ütemébe. Minden megnyilvánulást ennek a célnak szolgálatába állít. A hamis nemzetieskedést igyekeznek a dolgozó nép között elhinteni, hogy ameddig csak lehet, elterelje annak figyelmét arról, hogy a szovinizmus csak azt a célt szolgálja, hogy annak örve alatt, még jobban kilehessen szípolozni a dolgozókat.

A mai színház épületét

1871-ben kezdték építeni és 1874-ben fejezték be. A városi tanács, amely nagyiparosokból és nagykereskedőkből állott, nem elégedett meg a színház politikai kihasználásával, hanem anyagi haszon reményében üzletházat, kávéházat és lakásokat is elhelyezett a színház épületében.

A színházat 1874 október 3-án a

„Bánk Bán”-nal nyitották meg. Természetesen meghamisított és az eredetétől merőben eltérően, mert eltorpították Tibernek, a kizsákmányolt paraszt megszemélyesítőjének kifakadását az elnyomó urak ellen. A színház további működése folyamán elnyomtak minden kísérletet, amely a haladást igyekezett volna szolgálja. A dolgozók ébredő öntudatát az édeskés népszínművekkel igyekeztek elaltatni. Ebben az időben Blaháné volt az, aki mintául szolgált arra, hogyan kell a valóságot meghamisítani, hogyan kell a becsületes dolgozóparasztot, akít most már a felcseperedő kulákság is elnyomott, a valóságtól eltérő, festői ruhákba öltöztetni.

A népszínművek — amellet, hogy a nyomorgó, mesterségesen tudatlanságban tartott parasztsághoz semmi köze nem volt, — arra szolgáltak, hogy a falun mind élesebbé váló osztályharcot elkenje és a darab végén a kizsákmányolt parasztot egy asztalhoz ültesse, az őt szípolozó kulákkal.

Ezt az irányt egy másik hamis romantikájú műfaj, az operett váltja fel. Ha a népszínművet a bodító szerekhez hasonlítva szesz italnak lehetne nevezni, akkor az operett egyenesen az opium mákonyos álmába igyekezett ringatni, a kizsákmányolt dolgozókat. Az írógépfőlött görnyedő, mindenképpen kizsákmányolt hivatalnoklányban azt a reményt kellette, hogy majd gazdag főnöke elveszi őt, mint a színpadon szereplő lila és piros fényezővel megvilágított primadonnát, a darab szépen kikent és kifent bonvivánja.

A színház az erkölcsi züllés mellett magán viselte

a kapitalizmus egy másik jellegzetességét is, állandó válságokkal küzdött. Az igazgató a végsőkig kizsákmányolta tagjait, az igazgatót pe-

dig kizsákmányolta a polgári városvezetés. A színigazgatók egymást váltották és a színészek sorsa az állandó bizonytalanság volt. Egyetlen napi megélhetésük sem volt biztosítva.

Nem említjük meg az egymást váltogató különböző színigazgatók neveit, hiszen nagy különbség nem volt közöttük. A legtöbbjük egy célt követett: gyors meggazdagodás, a színészek kiszerve munkáján, minél kevesebb igaz művészetet a színpadon, egy a fontos: a kassza.

Az első világháború első éveiben pangás állott be a színház életében. Ez a pangás csak a háború utolsó éveiben szűnt meg, amikor az imperialista háborúba végsőkig belefáradt nép vadul kereste a narkotikumot. És a színigazgatók szolgáltak is ezzel. A legképtlenebb operettek mellett, ekkor töltötték meg a színházat műsorát a legocsmányabb kabarészmekkel.

Az első világháború utáni időkhöz fordult a színház és ez tartott a nagy gazdasági válság bekövetkeztéig, a 30-as évek elejéig. A kátyuba jutott imperialista kapitalizmus kereste rendszerének egy magasabb formáját és így valószínűtlennek tagadta meg a fasizmust. A fasizmus életet tagadó, mindent a kizsákmányoló töke szolgálatába állító irányzata a színházon is meglátszott. A vad, csak a mának élő, szórakozási lehetőséget nyújtó eszközök egyikévé vált a színház.

Művészi értelemben vett színészetről

a felszabadulást követő évek első kísérletezései után, az állami román és magyar színházak működésével kapcsolatban lehet beszélni. Az, amit a marosvásárhelyi Állami Székely Színház és az aradi román színház nyújt, csak szocialista, vagy szocializmus felé haladó országokban lehetséges. Az állami gondoskodás, a Párt irányítása lehetővé teszi a színigazgatók számára, hogy csak a művészetet, a valóságnak megfelelő művészetet keressék és lehetlenné teszi, hogy egyéni meggazdagodás vágyából a színészeket kizsákmányolják és a művészetet lezüllesszék.

A materializmus és a dialektika diadala Pavlov műveiben

(Folyt. a 11-ik oldalról)

nek indult. A dolgozó tömegek felszabadulásának következtében tömegesen nőttek ki az új tudományos káderek. Az eredmények kézzelfogható bizonyítékát adták annak, hogy a proletárium forradalma megnyitotta a tudományok előtt is a fejlődés eddig el nem képzelhető lehetőségeit.

Pavlov, akinek gondolkodásában a tények mindenhatósága volt az egyetlen döntő tényező, az eredmények és a „mindenható tények” hatására kezdett a társadalmi valóság felé is fordulni. A nagy valóságlátó és felfedező tudós, életének utolsó szakaszában rájött arra, hogy az igazi tudós kutatómunkája csak a szocialista társadalomban valósulhat meg és nyerheti el igazi értelmét.

Népi demokráciánk kutatóinak feladata — a győzelmes szovjet tudomány többi eredményeivel együtt — Pavlov örökségét is átvenni és azt a béke és a haladás: a szocializmus megvalósításának szolgálatában gyümölcsösíteni.

Első szüreti bál
ma este a Fások Szakszervezetének klubhelyiségében.

„Progresul” mozgó
Ujarad, Karl Marx ut 50

Szombat-vasárnap
nagy szovjet film

Piros nyakkendő
Magyar feliratokkal.

Előadások 3, 5, 7 és 9 órakor

18.520.000 LEJ
az ÁLLAMI OSZTÁLYSORSJÁTÉK II osztályának húzásán kiosztásra kerülő nyeremények összege. Válassza ki, vagy vásárolja meg idejében sorsjegyét.

Húzás 1949 október 19-én és 20-án.

Őszi és iskolai ruhákat vegyileg száraz uton tisztít
KNAPP kelmefestő és vegytisztító
Arad, Üzlet: Frimu 2-4 — Üzem: Ep. Rad¹⁰ 10